

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMÜ GİTAR
ÖĞRENCİLERİNİN GİTAR DERSİNE YÖNELİK
TUTUMLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CELAL GÜLÇELİK

BOLU, HAZİRAN – 2023

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMÜ GİTAR
ÖĞRENCİLERİNİN GİTAR DERSİNE YÖNELİK
TUTUMLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CELAL GÜLÇELİK

Danışman
Prof. Dr. Ali ERİM

BOLU, HAZİRAN – 2023

KABUL VE ONAY SAYFASI

Celal GÜLÇELİK tarafından hazırlanan “**Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Gitar Öğrencilerinin Gitar Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi**” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

02/06/2023

Jüri Üyeleri

İmza

Danışman
Prof. Dr. Ali ERİM
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

.....

Üye
Prof. Dr. M. Safa YEPREM
Marmara Üniversitesi

.....

Üye
Doç. Dr. Sadık YÖNDEM
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. İbrahim KÜRTÜL
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir,

aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Teze ilişkin 07/06/2023 tarihinde Turnitin adlı intihal tespit programından enstitü müdürlüğünce belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan benzerlik raporuna göre, tezin benzerlik oranı % 24 olarak tespit edilmiştir.

Bu çalışma için BAİBÜ Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan 2021/12 sayısı ile etik izin alınmıştır.

Celal GÜLÇELİK

ÖZET

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMÜ GİTAR
ÖĞRENCİLERİNİN GİTAR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ
CELAL GÜLÇELİK
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI
TEZ DANIŞMANI: PROF. DR. ALİ ERİM
BOLU, HAZİRAN – 2023
XIII + 59 SAYFA**

Öğrencilerin eğitim sürecindeki tutumlarını inceleyerek sonraki adımların tahmin edilmesinde, içinde bulundukları koşullara yönelik tutumların belirlenmesinde, eğer varsa olumsuz tutumların değiştirilmesinde, yeni, farklı tutum geliştirilmesinde ve öğrenci tercihlerinin tanınmasında tutum önemli bir faktördür. Bu araştırma; güzel sanatlar liselerinde öğrenim gören klasik gitar öğrencilerinin, gitar dersine yönelik tutum düzeylerinin tespit edilip, bu tutum düzeylerinin oluşmasında etkili olan unsurların neler olabileceğine ilişkin değerlendirmelerde bulunmak amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda, öğrencilerin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumları, çeşitli demografik özelliklere ve cinsiyete, sınıf seviyesine, aile eğitim düzeyine son olarak barınma durumlarına göre incelenmiştir. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseniyle yapılmış olup, çalışma grubunu bünyesinde gitar öğretmeni olan 57 güzel sanatlar lisesinin 2021 – 2022 eğitim öğretim yılı 9, 10, 11 ve 12. sınıflarında öğrenim gören toplam 285 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada öğrencilere yönelik “Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarında, değişkenlerin alt boyutlarına göre farklılıklar gösterdiği görülmüştür. Çalışma sonucunda öğrencilerin tutum puanları ile sınıf seviyesi değişkeni arasında anlamlı bir fark çıktığı görülmüştür. Diğer değişkenlerde ise anlamlı bir fark çıkmamıştır. Ayrıca, hem araştırmayla ilgili hem de yeni yapılacak araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

ANAHTAR KELİMELEER: Klasik gitar, Tutum, Çalgı eğitimi, Güzel sanatlar lisesi

ABSTRACT

**INVESTIGATION OF THE ATTITUDES OF FINE ARTS HIGH
SCHOOLS DEPARTMENT OF MUSIC GUITAR STUDENTS TOO
GUITAR LESSON**

**MASTER'S THESIS
CELAL GÜLÇELİK**

**BOLU ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY
GRADUATE EDUCATION INSTITUTE
FINE ARTS EDUCATION DEPARTMENT
SCIENCE OF MUSIC EDUCATION**

THESIS ADVISOR: PROF. DR. ALI ERİM

BOLU, JUNE – 2023

XIII + 59 PAGES

Attitude is an important factor for predicting the next steps in the education process by examining students' attitudes, determining attitudes towards the conditions they are in, changing negative attitudes if any, developing new and different attitudes, and recognizing student preferences. The aim of this study was to determine the attitude levels of classical guitar students studying in fine arts high schools towards the guitar lesson and to make evaluations about what factors might be effective in the formation of these attitude levels. In this context, students' attitudes towards individual instrument training course were examined according to various demographic characteristics and gender, class level, family education level, and finally their housing status. The research was carried out with a survey design, which is one of the quantitative research methods, and the study group consisted of 285 students studying in the 9th, 10th, 11th and 12th grades of the 2021-2022 academic year of 57 fine arts high schools with guitar teachers. “Attitude Scale Towards Individual Instrument Education Course” was used in the research. As a result of the research, it was determined that the attitudes of fine arts high school music department students towards individual instrument training course were positive. It has been observed that students' attitudes towards this course differ according to the sub-dimensions of the variables. As a result of the study, it was seen that there was a significant difference between the students' attitude scores and the grade level variable. There was no significant difference in other variables. In addition, suggestions for both research and future research are presented.

KEYWORDS: Classical guitar, Attitude, Instrument education, Fine arts high school

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
ETİK BEYAN.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
ŞEKİL LİSTESİ.....	ix
TABLO LİSTESİ.....	x
FOTOĞRAF LİSTESİ.....	xi
KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ.....	xii
TEŞEKKÜR.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Cümlesi.....	6
1.2. Alt Problemler.....	6
1.3. Amaç.....	7
1.4. Önem.....	7
1.5. Sınırlılıklar.....	8
1.6. Sayıtlar.....	8
1.7. Tanımlar.....	8
2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELİ VE İLGİLİ	
ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Araştırmanın Kuramsal Temeli.....	9
2.1.1. Güzel Sanatlar Lisesi.....	9
2.1.2. Klasik Gitar.....	10
2.1.3. Klasik Gitar Eğitimi.....	12
2.1.4. Tutum.....	14
2.1.5. Tutumun Eğitimdeki Önemi.....	15
2.2. İlgili Literatür ve Araştırmalar	16

3. YÖNTEM.....	24
3.1. Araştırmanın Modeli.....	24
3.2. Evren ve Örneklem.....	25
3.3. Veri Toplama Yöntemi.....	28
3.4. Veri toplama Aracı.....	29
3.5. Verilerin Analizi.....	29
3.6. Araştırma Basamakları.....	30
3.7. Geçerlik Kanıtı.....	30
3.8. Güvenirlik Kanıtı.....	33
4. BULGULAR ve YORUMLAR.....	35
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	35
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	36
4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	36
4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	38
5. TARTIŞMA ve SONUÇ.....	39
6. ÖNERİLER.....	45
7. KAYNAKLAR.....	46
8. EKLER.....	52

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 3.1. Tek faktörlü ölçeğe ilişkin DFA analiz diyagram.....32

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 3.1. Çalışma grubunun demografik özellikleri.....	25
Tablo 3.2. Katılımcılara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması.....	26
Tablo 3.3. Yapısal eşitlik modelinde uyum indeksleri için kesme noktaları.....	31
Tablo 3.4. Tek Faktörlü ölçeğin DFA analiz sonuçları.....	33
Tablo 3.5. Ölçeğine ilişkin Güvenirlilik Katsayısı.....	33
Tablo 4.1. Sınıf düzeyine göre gitara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması.....	35
Tablo 4.2. Cinsiyet değişkenine göre gitara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması.....	36
Tablo 4.3. Anne eğitim düzeyine göre gitara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması.....	37
Tablo 4.4. Baba eğitim düzeyine göre gitara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması.....	38
Tablo 4.5. Barınma durumlarına göre gitara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması.....	39

FOTOĞRAF LİSTESİ

Sayfa

Fotoğraf 2.1. Bir vihuela de mano detayı: İspanyol ressam Juan de Juanes....10

Fotoğraf 2.2. Günümüzdeki klasik gitar görseli.....11

KISALTMA VE SEMBOLLER LİSTESİ

Akt.	: Aktaran
AGSL	: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
ÖGSL	: Özel Güzel Sanatlar Lisesi
Vb.	: Ve benzeri
Prof. Dr.	: Profesör Doktor
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
KPSS	: Kamu Personel Seçme Sınavı
DFA	: Doğrulayıcı Faktör Analizi
RMSEA	: Yaklaşımın Kök Ortalama Kare Hatası
SRMR	: Standartlaştırılmış-Kök Ortalama Kare Artık
CFI	: Karşılaştırmalı Uyum İndeksleri
GFI	: Uyum İyiği İndeksi
AGFI	: Düzeltilmiş Uyum İyiği İndeksi
NNFI	: Normsuz Uyum İndeksi

TEŞEKKÜR

Araştırma sürecinde, bana yol gösteren, fikirlerini, birikimlerini benimle paylaşan, gerekli dönüt ve düzeltmeleri yapan değerli tez danışmanım Sn. Prof. Dr. Ali ERİM'e teşekkür ederim. Bu sürecin en başından en sonuna kadar her daim yanımda olan sevgili arkadaşım Sn. Alper DEMİRAY'a ve kıymetli eşi Sn. Pınar DEMİRAY'a, süreç içerisinde sürekli desteklerini esirgemeyen anne babam ve kız kardeşime, tanıdığım ilk günden itibaren her konuda yanımda olan hayat arkadaşım Gaye GÜLÇELİK'e ve son olarak her zaman yanımda olan Sn. Doç. Dr. Sadık YÖNDEM'e ve ilk gitar öğretmenim Sn. Dr. Levent DOĞRU'ya teşekkür ederim.

Celal GÜLÇELİK

1. GİRİŞ

Müzik eğitimi; bireyin duygularını dışa vurmasında, kendine güveninin artmasında, kendini tanımasında, çevresine karşı duyarlı bir bakış açısıyla gözlem yapmasında, yaratıcılığını arttırmasında etkili olurken eğitim sürecinde de bu kavramlar sayesinde kendine önemli bir yer edinmektedir. Uçan (2018), müzik eğitim sürecini, müziksel davranışı kazandırma, değişime uğratma, farklılaştırma, iyi bir seviyeye getirme olarak tanımlamıştır (s.11).

Müziğin; kültürel yapıların temellerini şekillendirmeden insanların bilişsel, duygusal ve motor özelliklerini geliştirmeye kadar birçok alanı etkilediği bilinmektedir. Müzik, toplumla etkileşim ve bütünleşme sanatlarından biridir. Müzik, bir ülkenin gelişmişlik düzeyini belirlemede önemli bir göstergedir. Sosyal bir olgu olarak müzik, toplumun ulaştığı boyutla paralellik göstermektedir (Biber Öz, 2001).

Uçan'a (2018, s. 33) göre, müzik eğitimini oluşturan üç temel tür vardır. Bunlar genel, özengen ve mesleki müzik eğitim türüdür. Genel müzik eğitimi, bireylere eğitim hayatı boyunca her aşamada, her düzeyde ve her yaşta temel müzik kültürünün verilmesini amaçlamaya yöneliktir. Amatör müzik eğitimi; belli bir müzik alanına, bireysel olarak olumlu bir tutum davranışı gösteren, alanına ilgi duyan, öncelik tanıyan kişilere yöneliktir. Mesleki müzik eğitimi; müziği profesyonel olarak eğitimini alıp çalışma hayatına yansıtmak isteyen kişilere yöneliktir. Ülkemiz müzik eğitimi alanı içerisinde önemli bir konuma sahip olduğu düşünülen çalgı eğitimi, birbirinden farklı hedefler doğrultusunda çeşitli müzik kurumlarında verilmektedir. Çalgı eğitimi zor ve uzun bir süreç olup, bu sürecin hem eğitmen hem de öğrenci boyutu incelendiğinde çalışma standartları ve ders koordinasyonu çok önemli bir konu olarak karşımıza gelmektedir. Çalgı eğitiminde öğretmenin rolünü şöyle açıklamıştır:

Özmenteş (2013), araştırmasında öğretmenin önemli görevlerinden birinin öğrencileri için etkili bir öğretim planı geliştirmek olduğuna vurgu yaparak, etkili öğrenme için de belli bir sıra ile gideceği yolun çok önemli olduğunu ayrıca çalgı eğitiminde öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önüne alıp; öğrencilerin düzeyine göre eğitim sunmanın öğrenci başarılarını artırmada önemli bir etken olduğunu dile getirmiştir (s.321).

Çalgı eğitimi alan kişi; çalma yeteneğini ilerletecek, müzikle ilgili bilgi birikimini daha da güçlendirerek, müzik beğenisini en üst düzeye getirecektir. Bunun beraberinde çalgı eğitimi sayesinde müzik yapma ve müziği birlikte icra etme becerilerini geliştirecek, düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlıkları geliştireceklerdir. Ülkemizde de gitar eğitimi mesleki, özengen ve amatör müzik eğitimi alanı içerisinde gelişmiş ve birçok alana yayılmıştır. Mesleki çalgı eğitimi veren kurumların başında eğitim fakülteleri, güzel sanatlar eğitimi müzik bölümleri, konservatuvarlar, güzel sanatlar fakülteleri, sahne sanatları, bilim ve sanat merkezleri, halk eğitim merkezleri ve güzel sanatlar liseleri gelmektedir. Üniversitelerin bünyesinde yer alan gitar dersi ve eğitimi üzerine akademisyenler tarafından birçok çalışma yapılmıştır. Her geçen gün bu çalışmaların sayısı daha da artmaktadır. Çalgı eğitiminin temeli çoğunlukla güzel sanatlar liseleri müzik bölümünde verilmektedir. Öğrenciler okula başladıkları andan itibaren vücut yapılarına göre enstrüman seçerek öğrenme sürecini tamamlarlar. (Özer, 2010, s.4). Güzel sanatlar lisesi müzik bölümünde bireysel çalgı eğitiminde yer alan çalgılardan biri de klasik gitardır.

Klasik gitar geçmişten günümüze uluslararası kültürel bileşenlerin ortak noktası olmuş; çok sesli müziğe uygunluğu, öğreniminin kolay, popüleritesinin fazla, ulaşılabilirliğinin kolay olması nedeniyle ülkemiz müzik eğitiminde önemli bir yere sahip olmuştur. Klasik gitarın yakın tarihini inceleyen araştırmacılara göre, klasik gitar ülkemizde 1950’li yıllardan itibaren popüler hale gelmiş ve zamanla müzik kültürümüzde yerini almıştır. Amatör, profesyonel olarak gitar çalan, müzik eğitiminin tüm aşamalarında etkin bir şekilde kullanılan klasik gitar, müzik eğitime ve müzik kültürüne katkı sağlayan çalgılardan biridir. Aynı zamanda müzik eğitiminde klasik gitarın, çok yönlü çalgılardan biri olduğu savunulmuştur (Özçakır,1990; Akbulut, 2001; Kıvrak, 2003).

Klasik gitar eğitimi ülkemizde ilk başlarda okullaşma süreçlerinde yer almamış, kişisel çabalarla yürütülmüştür. 1970’lerin sonundan itibaren ise çeşitli kurumlarda programlı olarak yer almaya başlamıştır. Kanneçi’ye (2001) göre, klasik gitarın bir orkestra çalgısı olmaması ve konservatuvarların çalgı eğitiminde önceliği senfoni ve opera orkestralarına vermesi sebebiyle, klasik gitarın müzik okullarında diğer telli çalgılara göre sanat dalı olarak yer almasını geciktirmiştir. Klasik gitarın geri planda kalmasıyla beraber, çalgının müzik eğitimindeki yeri

gitarla kişisel olarak ilgilenen isimlerin çabalarıyla kendini göstermiş ve zamanla müzik eğitiminin bir parçası olmayı başarmıştır (s.16).

Gitar, hem çok sesli müzik yapmaya yatkınlığı hem de eşlik enstrümanı olma niteliğinden dolayı başka ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de çok yaygın kullanılan bir enstrüman olmuştur. Türkiye’de gitar ilk olarak pop müzikte kullanılmasıyla tanınır hale gelmiştir. Türkiye’de gitar ilk başta yalnızca eğlence müziğinde kullanımına başvurulmuş bir enstrüman olarak nitelendirilmiştir. Daha sonra Türkiye’ye konsere gelen yabancı sanatçılar, radyo yayınları, farklı sebeplerle yurtdışına çıkan ve müziğe yatkın insanların yanlarında getirdiği plak ve notalar, klasik gitarın Türkiye’de kullanılmasını sağlamıştır (Elmas, 2003, s. 54). Bu çabaların sonucunda Andrea Paleologos, Ziya Aydıntan, Can Aybars, Mazhar Reşit Ertüzün, Ahmet Kanneçi, Ertan Birol, Erdem Sökmen, Yıldız Elmas Türkiye’de ilk klasik gitar eğitimcileri arasında yer almıştır.

Ülkemizde bilinen ilk klasik gitar hocası Andrea Paleologos (1911-1997) klasik gitar alanında birçok öğrenci yetiştirmiştir. Öğrencileri arasında İtalya’da doğup İstanbul’da yaşayan, Arjantin’e göç eden ve orada yaşamını yitiren, hayatı boyunca gitar repertuvarına değerli besteler ve aranjmanlar kazandıran Mario Parodi, gitarı Ankara’ya getirenlerden Can Aybars, ilk Türk gitar metodunun yazar Ziya Aydıntan, o dönemin ülkemizdeki gitaristlerinden Sava Palasis, daha sonra Türk gitarına hayat veren Savaş Çekirge gibi değerli gitaristler çok önemli insanlardır. Halen İstanbul’da ders vermekte olan ve günümüze kadar ulaşmış gitar için çağdaş, yenilikçi eserler yazan Misak Toros’ta ülkemizde gitar yaşamının gelişiminde rol oynayan önemli bir isimdir. (Kanneçi, 2001, s.19)

Gitar tarihi göz önünde bulundurulduğunda, gelişimini destekleyen en önemli faktörlerden bir tanesi de şüphesiz gitar eğitimidir. Bununla birlikte gitar eğitimi, kurumsal boyutta işlevselliği başlamış ve birçok mesleki kurumda (konservatuvarlarda, müzik eğitimi anabilim dallarında vb.) yerini alarak gelişimini her geçen gün arttırmıştır. Kurumlar arttıkça müzik öğretmeni yetiştirme ihtiyacı bu bağlamda artmıştır. Akademilerin sunduğu eğitim programlarının yapılandırılmasıyla da profesyonel müzik eğitimi, ortaöğretim düzeyine indirilmiştir. Güzel sanatlar liseleri de bu kurumlardan biridir. (Özgün, 2006, s.4)’e göre güzel sanatlar liseleri müzik eğitimi alanında önemli bir yere sahip olup, yetenek sınavıyla öğrenci alan ve ortaöğretim kademesinde mesleki eğitim veren kurumlardır.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'ne (2016) göre, güzel sanatlar lisesi, öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve beceriler kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlar (MEB, Madde 7/2-c).

İlk Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi; Türkiye'de 1989 yılında İstanbul'da açılmıştır. Ortaöğretim genel müdürlüğüne göre bugünkü sayısı 95'e ulaşmıştır. Güzel sanatlar liseleri; öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun güzel sanatlar eğitimi almalarını, özel yetenek gerektiren yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını önemser ve alanlarında araştırma yapmaları ve yeteneklerine göre yorumlayabilen ve uygulayabilen, ulusal ve uluslararası sanat eserlerini tanıyan, yorumlarını kararlı bir şekilde sunan, yaratıcı ve üretken bireyler yetiştirmeyi amaçlar.

Güzel sanatlar liselerinde öğrencilere kendi enstrümanını icra etme, profesyonele yakın çalma, duygu ve düşüncelerini ifade etme, müzikal bir kimlik kazanma ve bunları kariyerleri boyunca kullanma konusunda eğitimler verilmektedir. Güzel sanatlar lisesinde "Bireysel Çalgı Dersi" adı altında telli çalgılar dalında bağlama, kanun, gitar; yaylı çalgılar dalında keman, viyola, viyolonsel, kontrbas; üfleli çalgılar dalında flüt, klarnet; tuşlu çalgı dalında piyano eğitimi verilmektedir. Ayrıca müziksel işitme ve yazma dersi, bireysel ses eğitimi dersi ve koro eğitimi dersi de programda yer almaktadır.

Güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde verilen klasik gitar dersi, birebir yapılan çalgı eğitiminin bir dalı olup, öğrenci ve öğretmen arasında yapılan bir eğitim-öğretim sürecidir. Dört yıl boyunca devam eden ders, öğrencilere klasik gitarda kuramsal ve teknik yeterlilik kazandırmak, onlara klasik gitar literatürünü tanıtip aktarmak ve müzikal yorumlamayı daha da geliştirebilmelerini sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Bu eğitim sürecinde amaç; öğrencilerin gitar çalma bilgi, beceri ve tekniklerini belirli bir düzeye getirmek, öğrencilerin müziğin eğitim sürecindeki tezahürlerini ve işlevlerini anlamalarını sağlamak ve öğrencilerin kendilerine karşı duygusal duyarlılıklarını geliştirmektir. Etkili bir öğrenme için öğrencilerin hazır bulunuşluk durumları önemlidir. Öğrenci uygunluğunu belirleyen faktörler, öğrencilerin bir konuyu veya kazanımı öğrenmek için sahip oldukları ön koşullar olarak da ifade edilebilir. Bireyin istenilen yeterlilik için gereken şartlara ve davranışlara ne derece sahip olduğu bilişsel nitelikleri; programa ilgi, tutum ve güven ise duyuşsal nitelikleri şeklinde ifade edilebilir. Bu

niteliklerden birincisi; öğrencilerin öğrenme isteğini uyaran, öğrenme çabasını ve dikkatini yönlendiren, şekillendiren öğrenme motivasyonudur. İkinci sırada ise akademik güven yer almaktadır. Öğrencinin sahip olduğu özgüven, kendisine karşı bu tutumu oluşturmaktadır. (Yaşar ve Anagün, 2008).

Kocaarslan (2009)'a göre, öğretmenlerin öğrencilerin müfredata ve sosyal hayattaki diğer olgulara yönelik tutumları hakkındaki bilgileri, eğitimin kalitesini arttırmada önemli bir faktör olduğu düşünülebilir, bu sebeple öğrencilerin belirli müfredata göre tutumlarını ölçen araştırmaların günümüzde çok önemli olduğu görülmektedir (s. 17).

Müzik eğitiminin önemli bir boyutu olan çalgı eğitiminin içerisinde de önemli bir yerde olan gitarın; üç buçuk oktavlık ses genişliğine sahip olması, hem solo hem eşlik çalgısı olması, taşınabilirliğinin kolay ve pratik olması gibi nedenlerle müzik eğitime katkı sağladığı düşünülmektedir. Gitar eğitimi alan öğrencilerin genel çerçeve olarak müzik dersi ve diğer derslere karşı tutumlarının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Tezbaşaran'a (2008) göre, tutum kişilerin bir objeye, duruma, olaya veya diğer kişilere karşı gösterdiği olumlu ya da olumsuz tepki durumudur. Örnek gösterecek olursak tutum; toplumların yaşamları boyunca süre gelen değerleri kabul etme ya da kabul etmeme gibi bir davranışa yönelme durumudur.

Eğitim, bireylerin tutum ve davranışlarını değiştirmede önemli bir konumda olduğu için öğretmenlerin kendi müfredatlarına ve sosyal hayattaki diğer durumlara yönelik tutumlarını anlamaları ve bu tutumların nasıl ölçüleceği, eğitimin kalitesini daha da arttırmada önemli bir faktördür (Duarte ve Çilesiz, 1999). Tutumlar, olumlu veya olumsuz olarak sınıflandırılabilir. Bir kişi bir nesneyle karşılaştığında olumsuz inanç geliştirirse o nesneyi reddetme, kabullenmeme veya sevmeme davranışı gösterebilir. Öte yandan birey, bir nesne hakkında olumlu inançlar geliştirirse nesneyi seven veya benimseyen davranışlar sergileyebilir (Demirhan ve Altay, 2001). Öğrencilerin eğitim sürecindeki tutumlarını inceleyerek sonraki adımların tahmin edilmesinde, içinde bulundukları koşullara yönelik tutumların belirlenmesinde, eğer varsa olumsuz tutumların değiştirilmesinde, farklı tutum geliştirilmesinde ve öğrenci tercihlerinin tanınmasında tutum; önemli bir faktördür. Bu ölçümlerin sağladığı verilerle tespit edilen olumsuz etkenlere karşı önlem alınabilir (Nuhoglu, 2008). Müzik eğitiminde tutumların araştırılması ve incelenmesi, öğrencilerin tutumlarında olumlu

değişiklikler yapılmasında önemlidir. Müzik eğitimi ve öğretimi sürecinde müfredata karşı olumsuz tutum geliştiren öğrenciler müzik eğitimi programından faydalanamazlar ve gelişemezler. Bu nedenle bilimsel araştırmalar, müzik eğitiminde tutumun önemini vurgulamaktadır (Mullins, 1984'ten akt., Özmenteş ve Özmenteş, 2009, s. 354). Cengiz (2018), müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin armoni, kontrpuan, eşlik dersine ilişkin tutum puanlarının olumlu olduğu; Kılınçer (2009), güzel sanatlar liseleri müzik alanında eğitim gören öğrencilerin piyano dersine yönelik tutum puanlarının yüksek olduğunu; Burç (2019) ve Şen (2011) mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müziksel işitme dersine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğunu; Levent (2013), ilköğretimde müzik öğretmeninin derste kullandığı çalgı türüne göre müzik dersine yönelik tutumlarını incelemiş, elektronik org ile yaptığı sınıftaki öğrencilerin daha pozitif olduğunu görmüştür. Araştırmacıların sonuçlarından yola çıkarak öğrencilerin derse yönelik olumlu tutuma sahip olmaları; onların daha başarılı, yeterli, kendini ifade edebilen, güçlü bir birey olarak yetişmeleri açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmalara dayanarak; tutum çalgı derslerinin etkililiği açısından önemli olduğu için, güzel sanatlar liseleri gitar öğrencilerinin derse karşı tutumlarının araştırılması amaçlanmıştır. Öğrencilerin gitar dersi ile ilgili tutumu incelenip yorumlandığında, derse yönelik geliştirdiği olumsuz bir tutum varsa bu tutumun olumlu yönde değiştirilebilmesi için de fayda sağlanabileceği düşünülmektedir.

1.1. Problem Cümlesi

“Güzel sanatlar liseleri müzik bölümü gitar öğrencilerinin gitar dersine yönelik tutumları nasıldır?” cümlesi bu araştırmanın problem cümlesi olarak belirlenmiştir.

1.2. Alt Problemler

- 1- Öğrencilerin derse olan tutumları, sınıf seviyelerine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
- 2- Öğrencilerin derse yönelik tutumları arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

- 3- Öğrencilerin aile eğitim düzeyi ile gitar dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 4- Öğrencilerin barınma durumları ile gitar dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3.Amaç

Bu araştırmada; Güzel sanatlar liseleri müzik bölümü gitar öğrencilerinin çalgı (gitar) dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi, cinsiyet, sınıf düzeyi, barınma ve ailenin eğitim durumunun bu tutumlarda etkili olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.4. Önem

Tufan ve Güdek'e (2008) göre, psikomotor ve duyuşsal hedefleri oluşturan tutum, davranış, değer, ilgi ve eğilimlerin araştırılarak müzik eğitiminde bulunan duyuşsal hedeflerle uyuşup uyuşmadığı veya bu hedeflerde gelişme gösterip gösterilmediği üzerine araştırma yapılmasının önemli olduğunu savunmuşlardır. Kağıtçıbaşı (1999), tutum; davranışı oluşturan etkenlerden biri olduğu için önemlidir. Herhangi bir durumda ortaya çıkan tutum objesiyle ve ortamla ilgili tutumların ne oldukları, birbirleriyle ilişkileri anlaşılıp, ölçülebilirse, davranışın daha iyi tahmini yapılabilir (aktaran Tavşancıl, 2002, s.98). Tutumlar; bireyin daha kolay karar vermesini, kararlarının kalitesinin artmasını sağladığı için otomatik olarak dikkatinin belirli bir alanda yönetilmesi ve diğer stres kaynakları ile baş edilmesi için zaman ve enerji kazanması açısından önemlidir (Sakallı Uğurlu, 2018, s. 43).

Bu araştırmalarda da vurgulandığı üzere;

Öğrenci tutumları üzerinde yaratacağı katkılar açısından farkındalık oluşturacağı, güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin gitar dersine yönelik tutumlarının ölçülerek belirlenmesi, kaliteli bir eğitim öğretim ortamı oluşmasına, öğrencilerin ilgili uyaranlara karşı davranışlarının önceden tahmin etmemize, öğrencilerin gitar çalışma sürelerinin olumlu yönde artmasına sebep olacağı düşünülerek; öğrencilerin gitar dersi başarısını artırması ve gitar eğitimcilerinin de kazanımları etkili bir şekilde öğrenciye aktarması bakımından, bu araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca araştırma sonucunda elde edilen bulguların, gitar eğitimcilerinin öğrencilerine yönelik tutumları hakkında fikir vermesi ders içeriğini düzenlemesi ve yeni yapılacak olan çalışmalar için araştırmacılara veri ve fikir vermesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, kadrosunda klasik gitar öğretmeni olan 57 tane Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim gören 9, 10, 11, 12. sınıf gitar öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Sayıtlar

Bu araştırmaya katılan öğrencilerin tutum ölçeği sorularına verdikleri yanıtlarında samimi görüşlerini yansıttıkları varsayılmıştır.

1.7. Tanımlar

Güzel sanatlar liseleri; Öğrencilere güzel sanatlar alanında temel bilgi ve becerileri kazandırmayı ve bu alanda nitelikli bireyler yetiştirmeye kaynaklık etmeyi amaçlayan eğitim kurumlarıdır (MEB, 2013).

2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Araştırmanın Kavramsal Temeli

Bu bölümde araştırmanın kuramsal temeli, güzel sanatlar lisesi, klasik gitar, klasik gitar eğitimi ve tutum olmak üzere dört alt başlıkta ele alınmıştır.

2.1.1. Güzel Sanatlar Lisesi

Türkiye’de, güzel sanatlar lisesi sanatsal ve kültürler faaliyetleri geliştirmek amacıyla ilk olarak 1989’da, İstanbul’da açılmıştır. Alanında ilgi ve yeteneklerine göre eğitim veren bu okullar, öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda sanatsal yönlerini geliştirmeyi amaçlamıştır. Güzel sanatlar liseleri hedef ve ilkeleriyle; müzikal anlamda eleştirel bakmayı, toplumun sanatsal varoluşuna yönelik devamlılığına katkı sağlamayı ve kültürel yapının müzik ile harmanlanmasını amaçlanmaktadır.

Güzel Sanatlar Lisesi Gitar Dersi Öğretim Programı 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ile Türk Milli Eğitimin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır (MEB, 2016).

Bu programla öğrencinin;

1. Gitarı ve gitarın Türk ve dünya müziğindeki yerini kavraması,
2. Gitarın sunduğu müzik yapma olanaklarını tanınması,
3. Ses üretiminde sağ el ve sol el hareket mekaniğini kavraması,
4. Gitarda başlangıç ve orta düzey çalma tekniklerini seslendirdiği eserlerde uygulaması,
5. Gitarda başlangıç ve orta teknik düzeylerde Türk ve dünya müzik dağarından etüt ve eserler içeren bir seslendirme dağarcığı oluşturmaması,
6. Gitarda teknik ve müzikal gelişimini sağlamada sorumluluk bilinci kazanması,
7. Bireysel ve grup çalışmalarında kendini müzik yoluyla ifade edebilme becerileri kazanması amaçlanmaktadır (MEB, 2016).

2.1.2. Klasik Gitar

Klasik gitarın atası olan lir, lut, vihuela, lavta, pandora gibi çalgıların icadı 16 ve 17. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Bugünkü ismiyle kullandığımız klasik gitar süreç içerisinde geçirdiği değişimlerle günümüze kadar gelmiştir.

Halvaşı (1999), klasik gitar, adını tarihin bilinen en eski çalgılardan kitaraların bir çeşidi olan lirden aldığını; çalgı tipi kökeninin de Lavta ve Pandora olarak adlandırılan telli çalgılara benzediğini belirtmiştir (s. 57).

Fotoğraf 2.1. Bir vihuela de mano detayı: İspanyol ressam Juan de Juanes (1523 – 1579) (Uluocak, 2011, s. 35).

Gitarın gelişiminde en önemli etkenlerden birisi de çalgı popülaritesinin artması ve saray müziği içerisine girmiş olmasıdır. Elmas’a (2003) göre, 17. yüzyıl itibariyle daha geniş kitlelere adından söz ettirmeye başlamasıyla kralların ilgisini çekerek saraylarına, varlıklı ailelerin evlerine, cemiyet hayatının önde gelen isimlerine hitap etmeye başladığını ifade etmiştir (s. 16).

Say (2002), “Gitar, 17. Yüzyıldan başlayarak İtalya’da beş telli chitarra spagnola (İspanyo gitarı) adı altında yaygınlaşmıştır. Bu yüzyılın gitar bestecileri Francesco Borbetta (1615-1681) ve Robert De Visce’dir (1660-1720)” (s. 223). Kanneçi’ye (2005) göre, 18. yüzyılda romantik gitarın gelişimi devam etmiştir. Romantik gitarın şekillenmesiyle tellerinin önce beş tek tel, daha sonra mi telinin

de eklenmesiyle de altı tek tel olmuştur. Günümüzde hala kullanılan akort sistemi romantik gitarın akort sistemiyle aynıdır (s.10).

Antonio Torres tarafından geliştirilen İspanyol gitarı (Guitara Espanola), Francisco Tarrega'nın yenilikçi icra biçimiyle bugünkü yapısına kavuşmuştur (MEB Yayınları, 2016). Elmas'a (1994) göre, gitar yapım yöntemleri 19. yüzyılda da kendini geliştirmeye devam etmiş, İspanyol yapımcı Antonio Torres'in 1863 yılında gitara uyarladığı yeni ölçüler kabul edilmiş, Torres gitar tipi olarak günümüze kadar gelmiştir (s. 19).

Gitarın bir çok çeşidi bulunmakta olup kullanılan malzemenin ağırlıklı olarak ağaçtan tercih edildiği bilinmektedir. Özellikle klasik gitarda kullanılan ağaç malzemenin çok iyi seçilmesi gitarın tını özelliklerini arttırmaktadır. Bu ağaç malzemenin genellikle ladin, sedir, gül, maun ve abanozdan seçildiği, diğer metal aksamalarının pirinç ve nikelden oluştuğu görülmektedir. Altı telli olan klasik gitarın tel yapısı da çalgıya uygun misinadan ve sarılmış bakır tellerden oluşmaktadır (MEB Yayınları, 2016, s.17).

Fotoğraf 2.2. Günümüzdeki klasik gitar görseli (03.03.2022 tarihinde <https://www.gitaregitim.net> sitesinden erişilmiştir.)

2.1.3. Klasik Gitar Eğitimi

Akçay'a (2011) göre, çalgı eğitiminin asıl amacının bireyin müzik bilgisi, deneyimi ve becerilerini artırarak müzikal yaşantısının temelini oluşturmak ve tüm bu deneyimleri klasik gitar eğitimi ile öğrenciye kazandırma süreci olarak belirtilmiştir (s.19). Schumann'nın tavsiyelerini ve Tarman'a ait çalgı eğitimi tanımını birleştiren Kanneci (2005), gitar eğitimi icra etme ve çalmayı öğrenme, teorik bilgiler ile bestecinin eserindeki müzikal yapıyı anlama süreci olarak tanımlamıştır (s. 7).

Elmas'a (2003) göre, bireyin gitarı etkin bir şekilde öğrenebilmesi için belli şartları yerine getirmesi gerekmektedir. Bu şartların başında bireyin parmak, tırnak ve el yapısının gitara uygunluğu gelmektedir. Ayrıca ritim algısının ve müzik kulağının iyi olması, gitar öğrenmek için çalgıya ilgisinin olması, sevmesi ve çalgıyı derinlemesine öğrenmek için güdülenmiş olması gerekmektedir. Bireyin kişisel özelliklerinin de çalgı eğitiminde önemli bir yer tuttuğuna değinmekte, kararlı, sabırlı ve düzenli bir çalışma sistemi ile çalışması gerektiğini belirtmektedir (s.91).

Güzel'e (1994) göre, "Türkiye'de evrensel müzik ve eğitimi Cumhuriyet'in ilk yıllarına dayanmaktadır. Konservatuar ve diğer müzik okulları yurt dışından getirilen sanatçı öğretmenler tarafından temellendirilmiş ve programlandırılmıştır. Bu nedenle orkestra, opera, ve bale Cumhuriyet'in ilk 25 yılı içerisinde çalışmalarına başlayarak konser, temsil ve etkinliklerini sahnelemeye başlamışlardır". Türkiye'de klasik gitar eğitiminin akademi öncesi dönemi olarak adlandırılabilir 1923-1973 yılları arasında, çalgının yaygınlaşmasında kurumsal ve akademik çalışmalardan çok bireysel çabaların öne çıktığı görülür (Uluocak 2015, s.67). Bu dönemdeki klasik gitar eğitimlerine bakıldığında Andrea Paleologos, Can Aybars, Ziya Aydın gibi isimlerin ön plana çıktığı görülmektedir.

Kanneci (2001), ülkemize 1970'li yıllarda klasik gitar müziğini beğenenlerin ilgisiyle yurt dışından gelen Alirio Diaz, gitarın hak ettiği konuma ulaşması doğrultusunda ilklerden olduğunu belirtmiştir (s.22). Tarman (1996), gitar derslerinin başlarda gençler arasında popülerliği sürdürülürken, sonrasında alan olarak müzik eğitimi okullarında klasik gitar eğitimi olarak verilmeye başladığını belirtmiştir (s. 4).

Uçan'a (2018) göre, mesleki müzik eğitiminin amacı, müzik alanını mesleki olarak tercih eden yetenekli kişilere, müziksel davranışları kazandırma olarak ifade etmiştir (s 36). Mesleki müzik eğitimi alanı içinde yer alan güzel sanatlar liseleri gitar programına bakıldığında; gitarın Türk ve dünya müziğindeki yerini kavratma, gitarda doğru ses üretmenin sağ ve sol eldeki hareket mekaniğinin kavratılması, öğrencilerin seviyelerine göre eser içindeki çalma tekniklerinin öğretilmesi, Türk ve dünya gitar repertuvarının takip edilmesi ve icrasının benimsetilmesi, teknik ve müzikalite gelişiminin gitar çalgısındaki yeri ve öneminin benimsetilmesi, müzik yoluyla bireysel veya grup olarak kişinin kendisini ifade etme becerisi kazandırılması, özel amaçlar kapsamında yer almaktadır (MEB 2018, s. 13).

Klasik gitar dersinin içeriğini inceleyen Önder (2009), "Gitar çalmayı öğrenebilme, geliştirebilme ve etkin kullanabilme basamaklarını gerçekleştirmeye dönük olarak yürütülen bu eğitim süreci içerisinde; gitar eğitimine yönelik bilgi, beceri ve teknikler öğrenilmekte, uygulanmakta, bu yolla öğrencilerin klasik gitar müziği dinleme, müziği anlama, müziği yorumlama ve müzik bilgisi oluşturma gibi davranışları da gelişmektedir" olarak aktarmıştır (s. 10-11).

Tüm çalgılarda olduğu gibi klasik gitar eğitiminin başlangıç aşaması da iyi bir gitarist olma açısından büyük önem taşımaktadır. Birol (2005), gitar eğitiminin başlangıç aşamalarını şöyle açıklamıştır;

Gitar öğretimine genel pozisyonların tanıtımı ve sağ el ile başlanır. Pozisyon konusu iyi çalabilmenin temel koşuludur. Önce oturuş, bacakların açıklığı, sol ayağın altına veya bacak üstüne konacak yükselti, sol bacağın vücuda göre açısı ve öğrencinin yaşına ve boyuna göre yüksekliği, gitarın sol bacağa yerleştirilmesi, vücuda göre çalgının nasıl durması ve sapın yer düzlemine olan açısı, sağ kolu gitar üzerine yerleştirme, elin tellere yaklaşma açısı, sağ bileğin en serbest şekilde nasıl çalması gerektiği, sağ el parmaklarının tellere en verimli şekilde nasıl yaklaşması ve uzaklığı gibi konular iyice öğrenilmeden çalma işlemine başlamak yanlış olur. Sağ el başlangıç çalışmaları açık tellerde "yaslayarak" (apoyando) ve "çekerek" (tirando) tekniklerinin anlatımı ve küçük çalışmalar ile başlar. (aktaran Erim 2009, s. 19)

2.1.4. Tutum

Allen, Guy ve Edgley (1980), “1862’de tutum ilk kez Herbert Spencer tarafından kullanmaya başlanmıştır. Spencer; tutumu, bireyin zihinsel durumunu ifade etmek için kullanmıştır. Önceleri laboratuvar çalışmalarında bir kavram olarak ele alınan tutum daha sonra psikologlar ve sosyologlar tarafından araştırılan popüler bir konu haline gelmiştir” (aktaran Şen, 2011, s.38). Bireyin bir durum ile ilgili düşüncelerini ve o konuya ilişkin görüşlerini anlamamanın en iyi yollarından biri olan tutum, derinlemesine araştırdığında kişilerin veya daha büyük toplumların olumlu ve olumsuz düşüncelerini analiz etmede önemli bir faktör olduğu varsayılmaktadır.

Allport (1935), “Tutum her türlü nesneye (objeye) ya da duruma verilen tepkilerin doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyebilecek deneyimler sonucu oluşturulmuş bir zihinsel hazır oluş halidir” (aktaran Sakallı Uğurlu 2018, s22). Turgut (1977) , tutumu “somut bir objeye veya soyut bir kavrama ilişkin, ona karşı ya da ondan yana olma şeklinde beliren, bireyin düşünce ve duygularına yön veren, öğrenilmiş öz eğilimler” olarak ifade etmiştir. Duygu ve düşünceler ile ilgili zihinsel süreç karmaşasına yön veren tutum, bilişsel düzeydeki tüm yeni öğrenmeleri kategorileştirmede bireye yardımcı olur.

İnceoğlu (2010), tutumu, kişinin kendisine ya da bir nesneye, konuya, olaya karşı önceden yaşadığı tecrübelerle bağlı olarak bilişsel, duygusal ve davranışsal tepki olarak açıklamıştır. Son olarak; tutumu tanımlayan Sherif, Sherif ve Nebergall’a göre (1965), “Tutum, nesneler, konular, kişiler, gruplar ya da kurumlar hakkında kişilerin aldıkları pozisyonudur. Bir tutuma sahip olmak demek bir şeye karşı gelmeyi ve diğer bir şeyi desteklemeyi içerir” (aktaran Sakallı Uğurlu 2018, s22).

Mcguire’e (1986) göre, tutumun tarihi 1920’lere kadar dayanmakta olup 1930’lü yıllara kadar tutum ölçümü ve tutum davranış ilişkisi incelemiştir. 1950 ve 60’lı yılları arasında tutum değişim dinamiklerini ve 1980’li yıllardan günümüze kadar tutum sistemlerinin yapısı, öğeleri ve işlevsellikleri incelenmiştir. Tutumun özelliklerinden bahsedecek olursak, bir çok psikolog tutumların doğuştan var olmadığını savunmuştur. Tutumların genel olarak, tecrübe ve değer yargılarıyla yaparak ve yaşayarak (taklit, ödül, ceza) edinilen bir olgu olduğu ifade edilmiştir. Tutumlar, davranışların şekillenmesinde ve bireyin öz gelişiminde önemli rol oynar. Bireyde oluşan tutumlar değişime kapalıdır ama yeni öğrenmelerle zor da

olsa değişim gösterebilir. Freedman, Sears ve Carlsmith (2003), kişinin bir objeye karşı oluşturduğu tutum, o obje için mutlaka bir değerlendirme içerir. Bu değerlendirme sonucunda kişinin tutumu objeyi sevip sevmediği konusunda nihai karara bağlanır ve kalıcı olur.

Literatürde tutumun; bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak üç öğeye ayrıldığı görölmektedir. Öğeler birbirleriyle bağlantılı olup bireyin tecrübe ve deneyimlemeleri sonucunda bir nesneye veya olguya göre tutumunun şekillendiği söylenebilir. İnceoğlu'na (2010) göre, tutumun üç öğesi olan bilişsel, duygusal ve davranış öğelerinin içeriğine bakıldığında sırasıyla, bir olgu karşısında kişinin olumlu ve olumsuz düşünmesi bilişsel, hissetmesi duygusal ve davranış olarak yansımaları davranışsal öğe olarak açıklanmıştır. Kağıtçıbaşı'na (1983) göre, tutumun bir davranışa yansımaları, bilişsel bir süreçten sonra meydana gelir ve bireyin yaşantı yoluyla elde ettiği tutumlar duygusal anlamda en önemli öğelerdir.

Tutumun yapısını, bir olgu veya nesne ilişkilendirilmesinin, tutumun içeriği ile deneyimlemenin ve sosyal öğrenmenin oluşturduğu düşünölmektedir. 1920'li yıllardan günümüze kadar tutumun yapısının güçlü-zayıf, yalın-karmaşıklık, tutarlı-tutarsız yanları ve bireydeki merkezi durumunu incelenmiştir. Bireydeki tutum yapısı oluştuktan sonra davranışa yönelik bir olgu oluşturur. Bu olgu dışa dönük olarak hem bireysel hem de toplumsal olarak belli ilkeler dönüşür. Böylece bu ilkelerle tutum, işlevsellik kazanarak bireyde bilgi birikimi artar. Katz ve Stotland' a (1962) göre, özgül tutum değişim koşullarını belirlemeye çalışarak buradan hareketle tutumların; araçsallık, ego savunmacı, değer ifade edici, bilgilendirme olmak üzere dört işlevi olduğunu ileri sürmüşlerdir (aktaran Demirtaş Madran, 2012, s.45). Bu dört işlevin bireysel farklılıklara göre sabit bir yapısı yoktur. Bireyde oluşan güçlü yapıdaki tutumlar, bireyin özellikleri ne olursa olsun psikolojik tutumlarının şekillenmesinde önemli rol oynar. Bu da kişinin hayata karşı görüşlerini meydana getirir. Bireyin deneyim ve görüşlerinin bir çoğunu yaşantı yoluyla elde ettiği düşünölrse, şüphesiz ki bunu en iyi destekleyen olgu eğitimden geçen süreçtir.

2.1.5. Eğitimde Tutumun Önemi

“Eğitim, çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almalarını için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme” olarak

tanımlanmaktadır (<https://sozluk.gov.tr>, erişim tarihi 09.10.2022). “Eğitim, tutumları değiştirmede önemli bir araç olduğundan, öğretmenlerin gerek kendi derslerine, gerekse sosyal yaşamdaki diğer olgulara yönelik öğrenci tutumlarının ne olduğunu, nasıl ölçüleceğini bilmeleri eğitimin niteliği artırmada önemli bir etken olabilir, Bu nedenle, öğrencilerin belli ders konularına yönelik tutumlarını ölçmek üzere yapılan çalışmalar günümüzde büyük önem kazanmıştır” (Duatpe ve Çilesiz, 1999). “Tutumlar değişebilir ya da değiştirilebilir. Buna göre; olumsuz tutum olumluya, olumlu tutum ise olumsuz tutuma dönüşebilmektedir. Tutumların; düşünce ve davranışlara temel oluşturduğu, yönlendirdiği dikkate alındığında, bireyin başarıya yönelmesinde olumlu tutum geliştirmenin gerekliliği göze çarpmaktadır”(Uçal Canakay, 2007, s 36).

“Müzik alanında yapılan tutum araştırmaları, 1930’lu yıllarda başlayan sosyal ve psikolojik tutum araştırmaları (LaPiere, 19434; Kutner, Wilkins ve Yarrow, 1952; Allport, 1954; Rosenberg ve Hovland, 1960; Fazio, 1990; Newcomb, Rabow ve Hernandez, 1992; Eagly ve Chaiken, 1993; McMillian ve Conner, 2003) ile aynı döneme rastlar. Bu çalışmalar müzige ilişkin tutumlarla öğrencilerin çeşitli değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemektedir ve gerek yöntem gerekse de bulgular açısından günümüz araştırmalarına kaynaklık etmektedir” (Öztopalan, 2007, s 33).

2.2. İlgili Literatür ve Araştırmalar

Konu kapsamındaki kaynak ve araştırmalar (projeler hariç kitap, tez ve makale) aşağıdaki başlıklar halinde ele alınmıştır.

2.2.1. Tutum ile İlgili Literatür ve Araştırmalar

2.2.1.1. Yurt içinde yapılan araştırmalar

Bakıner (2004), “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ve Özel Güzel Sanatlar Liselerindeki Müzik Öğrencilerinin Müzik Ön Yaşantıları, Müzik Yetenekleri, Müziğe Yönelik Tutumları ve Eğitim Programlarını Değerlendirme Özelliklerinin Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezinde AGSL ve ÖGSL müzik bölümü öğrencilerinin müzikle ilgili daha önceki deneyimleri, müziğe olan yetenekleri, müzikle ilgili olan tutumlarının uygulamakta olan eğitim programının yeterliliğine yönelik fikirlerinin, okul türleri ve değişkenlikleri bakımından farklılıklarını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmanın yöntemi olarak, tarama modelini

kullanmıştır. Öğrencilerin her iki okul türünde müziğe olan ilgilerinin farklı olmadığı, müziksel yeteneklerinin Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinde daha çok farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Öğrencilerin, her iki türde okulda da uygulanan programı yeterli bulmadıkları sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Bireysel çalgı eğitimi dersi mesleki beklenti, eğitim ortamı, toplam güdülenme puanlarının öğrenme kıstasları alanlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Diğer yandan öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesi alanındaki bütün güdülenme ölçeği puanlarının diğer öğrenme puanlarından daha yüksek sonucuna varılmıştır.

Kasar ve Yöndem (2006), “Muğla Üniversitesi Öğrencilerinin Klasik Gitar ile İlgili Bilgi ve Tutumları” adlı çalışmalarında Muğla Üniversitesi Öğrencilerinin, “Klasik Gitar” hakkındaki bilgi ve tutumlarını ölçmek ve bunları belirleyen eğitsel ve sosyal etkenleri incelenmesi amaçlamışlardır. Elde edilen veriler ortalama, frekans ve yüzde tablolarına dönüştürülmüş ve analizleri yapılmıştır. Tutum ölçeğinden çıkan sonuçlar yüzde ve frekans tablolarına dönüştürülmüş ve analizleri yapılarak sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmaya katılanlardan bir çoğunun klasik müziğe karşı ilgilerinin ve tutumlarının olumlu olduğu tespit edilirken, gitarın klasik müzik içerisindeki kullanımına karşılık pop müzik içerisindeki kullanımını (pop gitar) daha olumlu buldukları görülmüştür. Bu bulgunun nedeninin öğrencilerin klasik gitarı çoğunlukla popüler müzik türünde kullanılan bir çalgı olarak tanımaları ve klasik gitarın kullanım alanıyla ilgili yeteri kadar geniş bir bilgiye sahip olmadıkları sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin örgün eğitim kurumlarında verilen müzik eğitimindeki yetersizlikler ve çalgı eğitimindeki olanaksızlıklar sebebiyle gitar çalmayı öğrenmede de geride kaldıkları tespit edilmiştir.

Kılınçer (2009), “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde piyano dersinde gözlemlenen problemlere çözüm yolları bulmayı hedefleyerek, derse yönelik öğrenci tutumlarını incelenmiştir. Araştırma Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümü 12.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Analiz için SPSS programı kullanılıp, bulgular piyano dersi tutum ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Derse yönelik tutumları olumlu yönde görülmüştür.

Gergin (2010), “Bireysel Çalgı 1 Dersine İlişkin Öğrenci Tutumlarının ve Başarılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans

tezinde öğrenci tutumları ile başarıları arasındaki ilişkiye değinilmiştir. Araştırmanın amacı, Bireysel Çalgı I dersinde öğrenci tutumlarının incelenip başarılarının çeşitli değişkenlere göre değişiklik gösterip göstermediğini ortaya çıkarmaktır. Bu araştırma betimsel bir çalışma olup araştırmacının bizzat kendisi tarafından hazırlanan tarama modeli olan bireysel çalgıya ilişkin tutum ölçeği uygulaması kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencinin akademik hayatından önce ortaöğretimde aldığı eğitimin, çalgı dersine yönelik tutumun birbiriyle ilişkisi olmadığı görülmüş, öğrencilerin akademik başarıları ile bireysel çalgılarına yönelik tutumları arasında olumlu bir ilişki olduğu saptanmıştır..

İnan (2010), “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Öğrencilerinin Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersi ile İlgili Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve Özel Güzel Sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin müziksel işitme okuma yazma dersi ile ilgili tutumlarının bazı değişkenlere göre nasıl farklılıklar gösterebileceğini saptamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yöntemi tarama modelidir. Araştırmacının geliştirmiş olduğu tutum ölçeği kullanılmıştır. Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin ders ile ilgili tutumlarının incelenip saptanmasının, dersin öneminin hakkında farkındalık yaratacağı düşünülmektedir. Bulguların sonuçlarına göre anlamlı fark yoktur.

Bakıoğlu (2012), “Müzik Öğretmenliği Programı Öğrencileri ile Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Çalgısına Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezinde müzik öğretmenliği programı ile konservatuvar öğrencilerinin piyanoya olan tutumlarını ölçmek ve kıyaslamak amaçlanmıştır. Yöntemi, tarama modeli olarak belirlenmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan piyano tutum ölçeği ile tutumları ölçülmüştür. Elde edilen bulgular sonucunda; öğrencilerin eğitim fakültesi müzik öğrencilerine göre kararlılık, ilgi ve yargı tutum düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Okan (2014), “Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Keman Dersine Yönelik Tutumları” adlı makalesinde Diyarbakır Güzel Sanatlar Lisesi’nde 2013-2014 eğitim öğretim yılında toplam 36 öğrenci (14-18 yaş) ile öğrenci tutumlarının belirlenmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü (2006) tarafına ait “Keman Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilere

bakıldığında keman dersine yönelik öğrencilerin tutum düzeylerinin yüksek ($3,714 \pm 0,528$) olduğu görülmüştür.

Özdemir (2014), “Müzik Öğretmenliği Klasik Gitar Eğitimi Dersi İçin Eklektik Bir Model Önerisi” adlı doktora tezinde klasik gitar eğitiminde uygulanan teknik bilgi ve becerilerin kazandırılmasında eğitim etkinliklerinin öğrencilerin başarı düzeylerini ne kadar etkilendiğinin denemesi amaçlanmıştır. Araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Verileri analiz etmede başarı testi, klasik gitar çalışma zihinsel algı, tutum ölçeği ve performans gözlem formu olmak üzere üç ölçme aracı kullanılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda deney grubundaki öğrencilerin gitar dersi bilgi düzeylerinde, klasik gitar çalışma zihinsel algı ve tutum düzeylerinde ve performans başarı düzeylerinde kontrol grubundaki öğrencilere göre daha yüksek bir oranda artış olduğu görülmüştür.

Can (2016), “Klasik Gitar Eğitiminde Günlük Çalışma Programının Gitar Öğrencilerinin Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutumlarına, Gitar Deşifrelerine ve Performanslarına Etkisi” adlı araştırmanın amacı; günlük çalışma programının, müzik bölümünde okuyan gitar öğrencileri üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Tutumlarını ölçmek için ise çalgı çalışmaya karşı tutum ölçeği, performanslarını ölçmek için gitar performans dereceleme ölçeği, gitar deşifrelerini ölçmek için deşifre performansı ölçeği olmak üzere üç tane veri toplama aracı kullanılmıştır. Gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı istatistiksel olarak bakılmış ve. araştırma sonucunda deney grubu olan günlük çalışma programı uygulanan öğrencilerle kontrol grubu olan çalışma süreçlerine programla müdahale edilmeyen öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir. Oluşan farkın, deney grubunun lehine olduğu tespit edilmiş; veriler deşifre performansı ve gitar performansı ölçeklerinden alınan toplam puanlar sonucunda ortaya çıkmıştır.

Ataman (2016), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Derslerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı makalesinde adayların çalgı derslerine yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, yöntem olarak genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı derslerine yönelik tutumlarının olumlu olduğu; buna bağlı olarak tutum ölçeğinden ortaya çıkan tutum puanlarının da yüksek olduğu elde edilen bulgular arasındadır.

Kaya (2018), “Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Yaylı Çalgılar Öğrencilerinin Çalgılarına Yönelik Tutumlarının Çeşitli

Değişkenlerle İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, öğrencilerinin enstrümanlarına karşı olan tutumlarını incelemiştir. Araştırmada, yöntem olarak tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplamak amacıyla, Kişisel bilgi formu ve bireysel çalgı dersi tutum ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin çalgılarına yönelik genel tutumlarının oldukça yüksek oldukları ortaya çıkmıştır.

Bakıoğlu (2019), “Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Piyano Dersine Yönelik Tutumları İle Piyano Dersi Başarısı Arasındaki İlişki” adlı yüksek lisans tezinde, ders başarısı ile piyano dersine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, güzel sanatlar liselerinde öğrenim gören öğrenciler (n=389) oluşturmuştur. Piyano dersine yönelik tutumu belirlemek amacıyla betimsel yöntemlerden, tarama modeli kullanılmış olup bulgular elde edilmiştir. Araştırmada, Bakıoğlu (2012) tarafından geliştirilen tutum ölçeği kullanılmıştır. 2018-2019 eğitim öğretim yılı güz dönemi ders notları okullara ulaşılarak elde edilmiştir. Bulguların değerlendirilmesi sonucunda; öğrencilerin piyano tutumları ve başarıları arasında pozitif, orta seviyede bir ilişkiye varıldığı görülmüştür.

Karataş (2019), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Ses Eğitime Yönelik Tutum ve Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimi dersine olan tutum ve öz yeterlik algılarını bazı değişkenlere göre incelenmesi, tespit edilmesi amaçlamıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan öz yeterlik ölçeği, Ekici’nin hazırlamış olduğu (2012) bireysel ses eğitimi tutum ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, demografik değişkenlere göre anlamlı fark yoktur.

Saraloğlu (2021), “Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin viyolonsel dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. 10, 11 ve 12. sınıflardan seçilmiş, dört güzel sanatlar lisesinden toplam 28 viyolonsel öğrencisi çalışma grubunu oluşturmuştur. Öğrencilerin viyolonsel dersine yönelik tutumları olumlu düzeydedir. Öğrencilerin tutum sonuçlarında sınıf düzeyi, cinsiyet, okulun bulunduğu şehir değişkenlerine göre aralarında anlamlı fark çıkmamıştır.

Örs (2022), “Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, öğrencilerin

derse olan tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Farklı sınıf düzeylerinde eğitim gören toplam 208 öğrenci, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmada kişisel bilgi formu ve bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda müzik bölümü öğrencilerinin çalgı derslerine tutumlarının genel olarak olumlu olduğu görülmüştür. Demografik özelliklerden çalgı sahipliğine ve çalgıyı severek seçme durumuna göre anlamlı fark çıkmıştır. Diğer alt özelliklerde aralarında anlamlı fark çıkmamıştır.

2.2.1.2. Yurt dışında yapılan araştırmalar

Mcguire (1986), “Yirminci yüzyıl psikolojisinde tutumların ve benzer temsili yapıların iniş çıkışları” adlı çalışmasında tutumun üç farklı konuyla, üç farklı dönemde sosyal psikolojinin ana teması olduğunu vurgulamaktadır. Bu dönemlerden ilki 1920 ve 1930’larda tutumu ölçmek ve davranışla ilişkisini anlamlandırmak üzerine yapılan çalışmalardır. 1935-1955 yılları arasında ise daha çok grup çalışmalarının içinde tutumun sosyal psikolojideki yeri anlaşılmaya çalışılmıştır. 1950’lerde bu anlayış devam ederken 1960’larda daha farklı yaklaşımlar ortaya çıkmaya başlamıştır. 1965-1985 arasında ana konu tutumun araştırılmasından daha çok sosyal etkileşimde bilgiyi işleme, kodlama, depolama ve hatırlama gibi konulara ağırlık veren sosyal bilişin araştırılması üzerine yoğunlaşmıştır. Son olarak 1980-1990 arası ise yeni bir dönemin başlangıcı olarak görülmektedir. Yeni dönemde vurgulanmak istenen, bireysel olarak tutumun farklılık göstermesinin nedenlerinin hem içsel hem de dışsal faktörler gözetilerek araştırılması gerektiğidir.

Schmidt (2005), araştırmasında; ortaöğretim öğrencilerinin müzikle motivasyon, performans başarıları değişkenleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Amacı, akademik başarı motivasyon yönelimlerini enstrümantal müzik bağlamında yeniden incelemek ve başarı motivasyon yönelimleri, enstrümantal müzikte benlik kavramı ve gruba karşı tutum arasındaki ilişkileri öğretmenlerin puanlarına göre incelemektir. Performans başarıları ve çabası ve öğrencilerin sınıf seviyesi, cinsiyet, enstrüman, bildirilen uygulama süresi ve seçilmiş müzik deneyimi değişkenleridir. Performans ve çaba derecelendirmelerinin sırasıyla benlik kavramı ve içsel motivasyonla en güçlü şekilde ilişkili olduğunu sonucuna varılmıştır.

Ward (2011), Üniversite Öncesi Gitar Öğrencilerinin Tutum ve Bakış Açıları adlı araştırmasında, üniversite öncesi öğrencilerin gitara olan tutumunu incelemiştir. Bu nitel araştırmanın amacı, bu algıları öğrencinin kendi sözleriyle ortaya çıkarmak ve benzer deneyime sahip orkestra ve grup öğrencilerinininkilerle karşılaştırmaktır. Araştırma araçları, bir Müzik Arka Plan Anketi ve otuz beş soruluk Öğrenci Anketi içermektedir. Toplanan verileri açıklığa kavuşturmak veya açıklamak için öğrencilerle takip görüşmeleri yapılmıştır. Tipik bir gitar dersinde çeşitli bakış açıları varken, bazı öğrencilerin öğrenmek istedikleri müzik türleri için nota okumayı gerekli bulmadıkları sonucuna varılmıştır.

Teklos'un (2011), Kıbrıs'taki Öğrencilerin Ortaöğretim Müzik Eğitimine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi adlı çalışmanın amacı, Kıbrıs'taki ortaokul öğrencilerinin müzik eğitime olan tutumlarının belirlenmesi, müzik eğitimi alanında yapılan çalışmalara katkıda bulunulmasıdır. 12 ile 18 yaşları arasındaki üç bine yakın öğrenciye “*Pancyprian*” anketi yapılmıştır. Yapılan anket, öğrencilerin cinsiyet, ilçe, deneyim, okul türü, okul notu ve demografik özelliklerine göre incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, öğrencileri müzik dersine karşı olumsuz yönde tutum göstermişlerdir. Öğrencilerin müziğe karşı isteksiz olmaları ve daha önceden deneyim elde etmemiş olmaları bu sonucun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Müziğe karşı ilgisi ve tecrübesi olan kız öğrencilerin ise müzik dersine karşı tutumları olumlu yönde olmuştur.

Elwakeel'in (2014), “Genel müzik öğretmenlerinin müzik eğitiminde çok modlu araçların kullanılmasına yönelik uygulamaları ve tutumları” adlı araştırmasının amacı, müzik öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları çok çeşitli tarzlarda pedagoji kullanımına yönelik uygulama ve tutumlarını incelemektir. Müzik öğretmenlerinin pedagojiyi nasıl ve ne kadar kullandıklarını incelemek için anket hazırlanmıştır. Örneklem grubu 127 kişiden oluşmuştur. Müzik eğitiminde öğrenciler için kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerden (işitsel, çoklu zeka, görsel ve motor becerileri) bazıları daha fazla kullanılırken, bazılarının planlamaya göre daha az kullanıldığı gözlemlenmiştir. Değerlendirme aşamasında en fazla işitsel değerlendirmenin olduğu, ikinci olarak motor becerileri destekleyen materyallerin yeterliliği ile çoklu öğrenmenin kullanıldığı belirtilmiştir. Araştırmada, çoklu öğrenme ile özel öğretim yöntemi arasındaki deneyimlere bakılarak değerlendirme aşamasında bireylerin öğrenme durumlarının nasıl

gerçekleştirdiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda sorulan açık uçlu sorularla öğrencilerin çoklu öğrenmeye karşı tutumlarının daha fazla olduğu anlaşılmıştır.

Yapılan ilgili literatür taramasında, bireysel çalgı eğitimine yönelik tutumlara ilişkin çalışmalara ulaşılmış ve bu çalışmalarda farklı değişkenler, demografik özellikler ve tutumlar arasındaki ilişkilerin incelendiği görülmüştür. Enstrüman derslerine yönelik tutum ile ilgili araştırmaların güzel sanatlar liseleri ve üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerinde yapıldığı; genellikle sınıf seviyesi, cinsiyet, aile eğitim düzeyi gibi değişkenlerin kullanıldığı görülmüştür. Bu tutum çalışmalarının sonuçlarına bakıldığında; güzel sanatlar lisesi piyano, viyolonsel, çalgı dersi, müziksel işitme ve okuma , keman, bireysel ses eğitimi derslerinde genel olarak öğrencilerin enstrümanlara yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu görülmüştür. Literatürde, sadece klasik gitarla ilgili yapılan pek çok çalışma da mevcuttur. Bu çalışmaların on altısı, üniversite öğrencilerine yönelik yapılan çalışmalardır. Üniversite öğrencilerinin klasik gitara yönelik tutumlarıyla ilgili araştırmalardan sadece bir çalışma, viyolonsel dersine yönelik tutumlarıyla ilgili bir çalışma mevcuttur. Literatüre bakıldığında on üç tanesi de güzel sanatlar lisesi öğrencilerine yönelik yapılan tutum çalışmalarıdır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, güzel sanatlar liselerinde klasik gitar öğrencilerinin gitar dersine yönelik tutumları adlı bir çalışmaya rastlanılmamış, diğer çalgılar için tutum çalışmalarının yapıldığı görülmüştür

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, geçerlik-güvenirlik, veri toplama teknikleri ve verilerin analiz yöntemleri yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, güzel sanatlar liseleri gitar dersi öğrencilerinin gitar dersine karşı tutumları incelenmiştir. Araştırmanın yöntemi olarak, nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni kullanılmıştır.

Bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalara tarama araştırmaları denir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel 2018, s.184). Tarama deseni, bir evren içinden seçilen bir örneklem üzerinde yapılan çalışmalar yoluyla evren genelindeki eğilim, tutum veya görüşlerin nicel veya nümerik olarak betimlenmesini sağlar. (Creswell 2017).

Müzik alanı ile ilgili yapılan tutum araştırmaları (Öztürk, 2003; Kasar, 2006; Kocaarslan, 2009; Umuzdaş, 2010; Bakıoğlu, 2012; Okan. 2014; Bakıoğlu, 2019) incelendiğinde, güzel sanatlar liselerinde gitar dersi üzerine tutum çalışmasına rastlanılmamıştır. İlgili araştırmaların içeriklerine bakıldığında; tutumun, ders türüne göre (piyano dersi, keman dersi, viyolonsel dersi, müzik dersi vb.), okul türüne göre (ilköğretim, ortaöğretim, güzel sanatlar lisesi, konservatuvar, güzel sanat eğitimi bölümleri vb.), cinsiyetine ve sınıf düzeyine göre boyutlarını incelemişlerdir. Bu araştırmaların sonuçlarına bakıldığında, derslere olan tutumlar incelenmiş ve olumlu olumsuz sonuçlar elde edilmiştir. Fakat güzel sanatlar liselerinde gitar öğrencilerine yönelik bir tutum araştırmasına rastlanılmamıştır. Literatürdeki eksiklik tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, bu örneklem grubu seçilerek tutum ölçeği uygulanmış ve sonuçları araştırılmıştır. Kullanılan tutum ölçeği Topoğlu ve Erden (2012) tarafından geliştirilmiş olan “Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği”dir. Tutumların ölçülmesiyle; öğrencilerin gitar dersine karşı geliştirdiği olumsuz bir tutum varsa olumluya dönüştürmesi, ders sürecinin kalıcı ve olumlu olması, öğrenci davranışlarının önceden tahmin edilmesi,

öğrencilerin ders başarılarının arttırılmasında etkili olması düşüncesiyle bu alanda çalışılmaya karar verilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye’deki güzel sanatlar liselerinde öğrenim gören gitar öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise, bu okullarda öğrenim gören 2021-2022 eğitim öğretim yılı 9, 10, 11 ve 12. sınıf düzeyindeki gitar dersine giren toplam 285 öğrenciden oluşmaktadır.

Çalışma grubunun seçiminde güzel sanatlar liselerinde kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olarak gitar dersi öğretmeni bulunan toplam 57 güzel sanatlar lisesi öğrencilerinden belirlenerek seçilmiştir.

Tablo 3.1. Çalışma grubunun demografik özellikleri

		n	%
Sınıf	9. Sınıf	62	21.8
	10. Sınıf	97	34.0
	11. Sınıf	74	26.0
	12. Sınıf	52	18.2
Toplam		285	100
Cinsiyet	Erkek	138	48.4
	Kız	147	51.6
Toplam		285	100
Anne eğitim düzeyi	İlkokul	71	24.9
	Ortaokul	42	14.7
	Lise	100	35.1
	Lisans	58	20.4
	Lisansüstü	14	4.9
Toplam		285	100
Baba eğitim düzeyi	İlkokul	48	16.8
	Ortaokul	57	20.0
	Lise	83	29.1
	Lisans	71	24.9
	Lisansüstü	26	9.1
Toplam		285	100
Barınma	Ev	219	76.8
	Yurt	66	23.2
Toplam		285	100

Tablo 3.1'e bakıldığında katılımcıların %21.8'i (n=62) 9.sınıf, %34'ü (n=97) 10.sınıf, %26'sı (n=74) 11.sınıf, %18.2'si (n=52) 12.sınıf öğrencisidir. Katılımcıların %48.4'ü (n=138) erkek, %51.6'sı (n=147) kızdır. Katılımcıların %24.9'unun (n=71) annelerinin eğitim düzeyi ilköğretim iken, %14.7'sinin (n=42) ortaöğretim, %35.1'inin (n=100) lise, %20.4'ünün (n=58) lisans, %4.9'unun (n=14) lisansüstüdür. Katılımcıların %16.8'inin (n=48) annelerinin eğitim düzeyi ilköğretim iken, %20'sinin (n=57) ortaöğretim, %29.1'inin (n=83) lise, %24.9'unun (n=71) lisans, %9.1'inin (n=26) lisansüstüdür. Katılımcıların %76.8'i (n=219) evde, %23.2'si (n=66) yurttta yaşamaktadır.

Tablo 3.2. Katılımcılara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması

		N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart sapma
Sınıf	9. Sınıf	62	2.85	5.00	4.43	0.47
	10. Sınıf	97	2.85	5.00	4.22	0.50
	11. Sınıf	74	3.00	5.00	4.18	0.55
	12. Sınıf	52	2.96	5.00	4.15	0.64
Cinsiyet	Erkek	138	3.00	5.00	4.24	0.50
	Kız	147	2.85	5.00	4.24	0.58
Anne eğitim düzeyi	İlkokul	71	2.85	5.00	4.26	0.56
	Ortaokul	42	3.00	5.00	4.32	0.51
	Lise	100	2.85	5.00	4.19	0.58
	Lisans	58	3.00	5.00	4.23	0.49
	Lisansüstü	14	3.15	5.00	4.26	0.50
Baba eğitim düzeyi	İlkokul	48	2.85	5.00	4.15	0.53
	Ortaokul	57	2.85	5.00	4.27	0.60
	Lise	83	3.30	5.00	4.30	0.46
	Lisans	71	2.96	5.00	4.22	0.59
	Lisansüstü	26	3.15	5.00	4.20	0.57
Barınma	Ev	219	2.85	5.00	4.23	0.53
	Yurt	66	3.00	5.00	4.29	0.57

Yukarıdaki tabloda, araştırmanın alt problem cümlelerinde belirtilen bağımsız değişkenlerin tanımlayıcı istatistikleri verilmiştir. 285 katılımcının yer aldığı çalışmada; sınıf, cinsiyet, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi ve barınma durumlarına göre gitar çalmaya ilişkin tutum puanları incelenmiştir. Sınıf düzeylerine göre tutum puanlarına bakıldığında, 9. Sınıf toplam 62 kişinin verdiği

cevaplara göre tutum puanı 2.85 ile 5.00 arasında değişmektedir. 9. Sınıf tutum puanının ortalaması 4.43 olurken standart sapması 0.47 olduğu görülmektedir. Sınıf düzeylerine göre tutum puanlarına bakıldığında, 10. Sınıf toplam 97 kişinin verdiği cevaplara göre tutum puanı 2.85 ile 5.00 arasında değişmektedir. 10. Sınıf tutum puanının ortalaması 4.22 olurken standart sapması 0.50 olduğu görülmektedir. Sınıf düzeylerine göre tutum puanlarına bakıldığında, 11. Sınıf toplam 74 kişinin verdiği cevaplara göre tutum puanı 3.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. 11. Sınıf tutum puanının ortalaması 4.18 olurken standart sapması 0.55 olduğu görülmektedir. Sınıf düzeylerine göre tutum puanlarına bakıldığında, 12. Sınıf toplam 52 kişinin verdiği cevaplara göre tutum puanı 2.96 ile 5.00 arasında değişmektedir. 12. Sınıf tutum puanının ortalaması 4.15 olurken standart sapması 0.64 olduğu görülmektedir.

Cinsiyete göre tutum puanlarına bakıldığında, toplam 138 erkek öğrencilerin verdiği cevaplara göre tutum puanı 3.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Erkek öğrencilerin tutum puanının ortalaması 4.24 olurken standart sapması 0.50 olduğu görülmektedir. Cinsiyete göre tutum puanlarına bakıldığında, toplam 147 kız öğrencilerin verdiği cevaplara göre tutum puanı 2.85 ile 5.00 arasında değişmektedir. Kız öğrencilerin tutum puanının ortalaması 4.24 olurken standart sapması 0.58 olduğu görülmektedir.

Anne eğitim düzeyine göre tutum puanlarına, bakıldığında ilkökul mezunu olanların toplam sayısı 71'dir. Verilen cevaplara göre tutum puanı, 2.85 ile 5.00 arasında değişmektedir. İlkokul mezunu olanların tutum puanının ortalaması 4.26 olurken standart sapması 0.56'dır. Anne eğitim düzeyine göre tutum puanlarına bakıldığında ortaokul mezunu olanların toplam sayısı 42'dir. Verilen cevaplara göre tutum puanı 3.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Ortaokul mezunu olanların tutum puanının ortalaması 4.32 olurken standart sapması 0.51'dir. Anne eğitim düzeyine göre tutum puanlarına bakıldığında lise mezunu olanların toplam sayısı 100'dür. Verilen cevaplara göre tutum puanı 2.85 ile 5.00 arasında değişmektedir. Lise mezunu olanların tutum puanının ortalaması 4.19 olurken standart sapması 0.58'dir. Anne eğitim düzeyine göre tutum puanlarına bakıldığında lisans mezunu olanların toplam sayısı 58'dir. Verilen cevaplara göre tutum puanı 3.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Lisans mezunu olanların tutum puanının ortalaması 4.23 olurken standart sapması 0.49'dur. Anne eğitim düzeyine göre tutum puanlarına bakıldığında lisansüstü mezunu olanların toplam sayısı 14'dür. Verilen cevaplara

göre tutum puanı 3.15 ile 5.00 arasında değişmektedir. Lisansüstü mezunu olanların tutum puanının ortalaması 4.26 olurken standart sapması 0.50'dir.

Baba eğitim düzeyine göre tutum puanlarına bakıldığında ilkokul mezunu olanların toplam sayısı 48'dir. Verilen cevaplara göre tutum puanı 2.85 ile 5.00 arasında değişmektedir. İlkokul mezunu olanların tutum puanının ortalaması 4.15 olurken standart sapması 0.50'dir. Baba eğitim düzeyine göre tutum puanlarına bakıldığında, ortaokul mezunu olanların toplam sayısı 57'dir. Verilen cevaplara göre tutum puanı, 2.85 ile 5.00 arasında değişmektedir. Ortaokul mezunu olanların tutum puanının ortalaması 4.27 olurken standart sapması 0.60'dır. Baba eğitim düzeyine göre tutum puanlarına bakıldığında lise mezunu olanların toplam sayısı 83'dür. Verilen cevaplara göre, tutum puanı 3.30 ile 5.00 arasında değişmektedir. Lise mezunu olanların tutum puanının ortalaması 4.30 olurken standart sapması 0.46'dır. Baba eğitim düzeyine göre tutum puanlarına bakıldığında, lisans mezunu olanların toplam sayısı 71'dir. Verilen cevaplara göre tutum puanı 2.96 ile 5.00 arasında değişmektedir. Lisans mezunu olanların tutum puanının ortalaması 4.22 olurken standart sapması 0.59'dur. Baba eğitim düzeyine göre tutum puanlarına bakıldığında, lisansüstü mezunu olanların toplam sayısı 26'dır. Verilen cevaplara göre tutum puanı 3.15 ile 5.00 arasında değişmektedir. Lisansüstü mezunu olanların tutum puanının ortalaması 4.20 olurken standart sapması 0.57'dir.

Barınma durumuna göre tutum puanlarına bakıldığında, evde kalan öğrencilerin toplam sayısı 219'dur. Verilen cevaplara göre tutum puanı, 2.85 ile 5.00 arasında değişmektedir. Evde kalan öğrencilerin tutum puanının ortalaması 4.23 olurken standart sapması 0.53'tür. Barınma durumuna göre tutum puanlarına bakıldığında, yurttan kalan öğrencilerin toplam sayısı 66'dır. Verilen cevaplara göre tutum puanı, 3.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Evde kalan öğrencilerin tutum puanının ortalaması 4.29 olurken standart sapması 0.57'dir.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Verilerin toplama aşamasında, Topoğlu ve Erden (2012) tarafından geliştirilmiş olan "Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" Google e-Formlarda digital formata çevrilmiş ve okul gitar öğretmenleri ile bağlantı kurularak mail yoluyla iletilmiştir.

3.4. Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında verilerin toplanması amacı ile müzik eğitimi, klasik gitar eğitimi, çalgı derslerine yönelik tutumları incelemek üzerine literatür taraması yapılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda bu çalışmada kullanılacak ölçek, Topoğlu ve Erden (2012) tarafından geliştirilmiş olan “Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” olarak belirlenmiştir. Tutum cümleleri olumlu ve olumsuz ibare içeren, sade ve anlaşılır olan, 27 maddeden oluşan ölçekte; klasik gitar çalışma durumlarına, klasik gitar dersine karşı sorumluluk durumlarına, ders içi ve ders dışı durumlara, klasik gitar dersinin üzerlerinde yarattığı duygu durumlarına yönelik ifadeler bulunmaktadır. Likert tipi ölçekleme yöntemiyle oluşturulan bu ölçek, öğrenciler tarafından “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “az katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” biçiminde cevaplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırma verileri toplandıktan sonra IBM SPSS 21.0 programına aktarılmıştır. 27 maddelik ölçeğin 3, 4, 6, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22 ve 26. maddeleri anlamca olumsuz olduğu için ters kodlanmıştır. Veriler içerisinde kayıp veri olup olmadığı kontrol edilmiştir. Ölçme aracının yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi ile maddelerin hedef kitle için iyi birer temsilci olup olmadıkları kontrol edilmiştir. Ölçme aracının tek boyutlu yapısı için Cronbach alfa (α) katsayısı hesaplanmıştır.

Araştırmada; sınıf düzeyi, cinsiyet, anne ve baba eğitim düzeyi ve barınma durumu değişkenleri ele alınmış, çalışma verilerinin raporlanmasında da minimum, maksimum, ortalama, standart sapma, medyan, sıklık ve yüzde kullanılmıştır. Ölçeğin orijinal faktör yapısına uygunluğu, doğrulayıcı faktör analizi kullanılarak sınanmıştır. Ölçek maddelerine ilişkin iç tutarlılık düzeyinin belirlenmesi amacıyla Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Nicel verilerin normal dağılıma uygunlukları, Shapiro-Wilk testi ve grafiksel incelemeler ile değerlendirilmiştir. Normal dağılım gösteren değişkenlerin iki grup arası değerlendirmelerinde, Bağımsız gruplar t testi kullanıldı. Normal dağılım gösteren değişkenlerin ikiden fazla grup arası değerlendirmelerinde, Tek yönlü varyans analizi ve Bonferroni düzeltmeli post-hoc analizler kullanıldı. Normal dağılım göstermeyen

değişkenlerin ikiden fazla grup arası değerlendirmelerinde, Kruskal-Wallis test kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık $p<0.05$ olarak kabul edildi.

3.6. Araştırma Basamakları

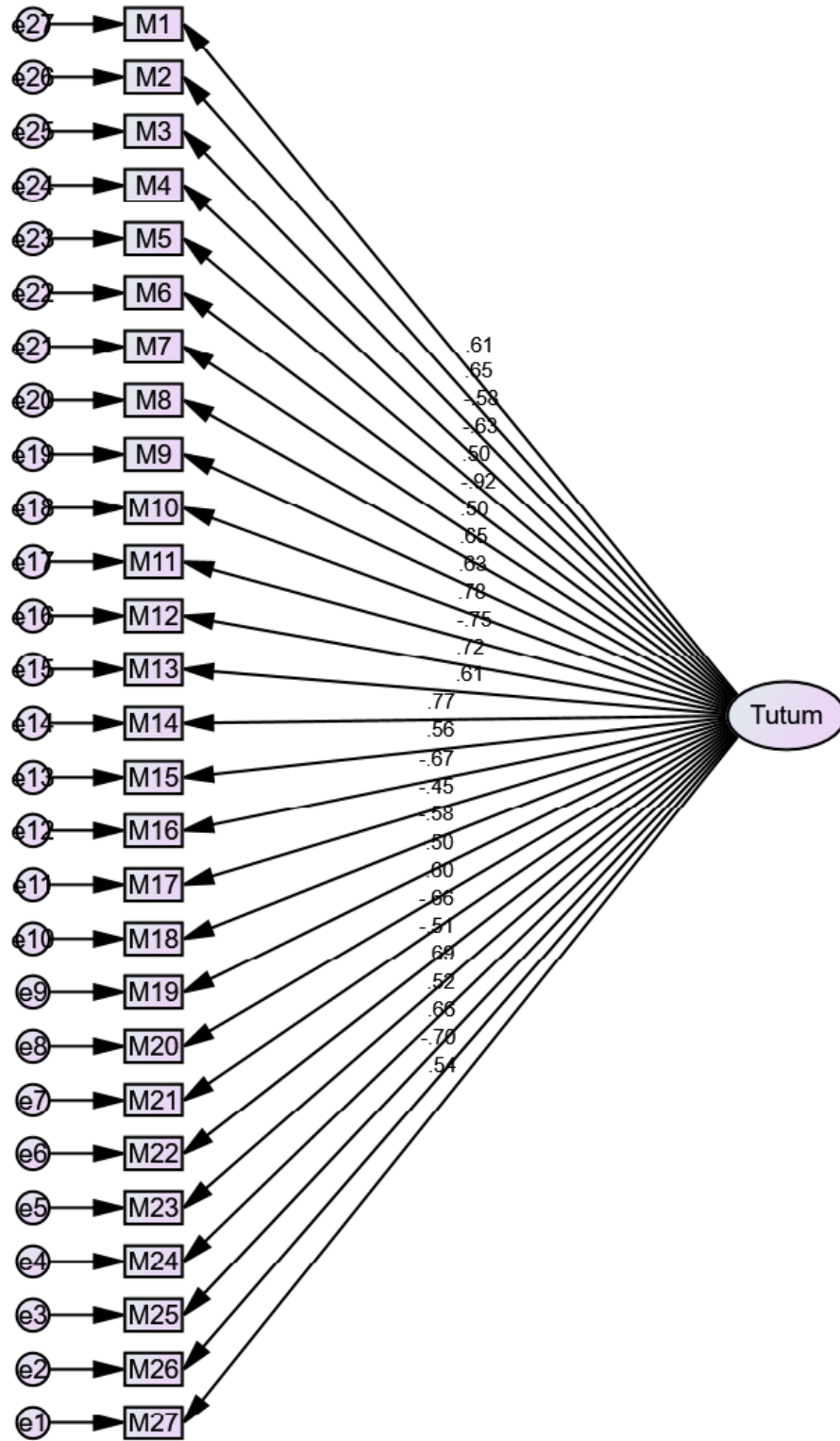
- Müzik, gitar ve tutum üzerine yapılmış çalışmalar incelenerek, literatür araştırması yapılmıştır.
- Müzik alanında yapılmış tutum ölçekleri incelenmiş ve Topoğlu ve Erden (2012) tarafından geliştirilmiş olan “Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” araştırma için uygun bulunmuştur.
- Ölçek izinleri araştırma sahiplerinden mail yoluyla alınmıştır.
- Konuya istinaden ölçeğin uygulanacağı okullar ve öğrenciler belirlenmiştir.
- Uygulama öncesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’ndan gerekli izinler alınmıştır.
- İnsan Araştırmaları Etik Kurul onayından sonra uygulama güzel sanatlar liselerinde yapılacağı için gerekli etik kurul onayları Milli Eğitim Bakanlığından da alınmıştır.
- Etik onaylar alındıktan sonra “Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” Google e-Formlarda dijital formata çevrilmiş ve okul öğretmenleri ile bağlantı kurularak mail yoluyla iletilmiştir.
- Veri toplama süreci 1.5 ay sürmüştür ve gelen veriler uzman bir istatistikçi ile SPSS 21 programında analiz edilmiştir.

3.7. Geçerlik Kanıtı

Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının yapı geçerliğinin sağlamak için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, önceden oluşturulan bir model aracılığıyla gözlenen değişkenler yola çıkarak örtük değişken oluşturmaya yönelik bir süreçtir (Schumaker ve Lomax, 1996).

Tablo 3.3. Yapısal eşitlik modelinde uyum indeksleri için kesme noktaları
(Büyüköztürk, Şekercioğlu ve Çokluk, 2010).

Uyum İndeksleri	Kriterler	Kesme Noktaları
χ^2	$p > 0,05$	
χ^2/sd		≤ 2 = Mükemmel Uyum $\leq 2,5$ = Mükemmel Uyum (küçük örneklerde) ≤ 3 = Mükemmel Uyum (büyük örneklerde) ≤ 5 = orta uyum düzeyi
GFI		
AGFI		$\geq 0,90$ = Mükemmel Uyum
CFI		
NNFI(TLI)		
RMSEA		$\leq 0,080$ =Kabul Edilebilir Uyum $\leq 0,050$ = Mükemmel Uyum

Şekil 3.1. Tek faktörlü ölçeğe ilişkin DFA analiz diyagramı

Gözlenen değişkenler için faktör yük değerleri incelendiğinde, tüm maddelerin 0,30 değerinden yüksek ve bağlı oldukları faktörlerin iyi birer temsilcisi olduğu görülmektedir. Tüm maddeler için faktör yük değerleri; 0,45 ile 0,92 arasında değişim gösterdiği belirtilmiştir. Modele ilişkin veri uyum indeksleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 3.4. Tek Faktörlü ölçeğin DFA analiz sonuçları

	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Model sonuçları	Uyum
RMSEA	$0 < RMSEA < 0.05$	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.10$	0.046	İyi
CFI	$0.95 \leq CFI \leq 1$	$0.90 \leq CFI \leq 0.95$	0.962	İyi
SRMR	$0 < SRMR < 0.05$	$0.05 \leq SRMR \leq 0.10$	0.044	İyi
χ^2/df	$0 \leq \chi^2/df \leq 2$	$2 \leq \chi^2/df \leq 3$	1.590	İyi

Tablo 3.4 incelendiğinde; ki-kare değeri ile başladığında bu uyum indeksinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Analiz sonucunda ki-kare / serbestlik derecesi = 1.590, RMSEA = 0.046, CFI = 0.962, SRMR = 0.044 olarak hesaplanmıştır. Tüm uyum indeks değerleri iyi uyumu işaret etmektedir. Bu bağlamda tek faktörlü yapının onaylandığı söylenebilir.

3.8. Güvenirlilik Kanıtı

Ölçekte 27 madde bulunmaktadır. 27 madde üzerinden hesaplanan Cronbach alfa katsayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.5. Ölçeğine ilişkin Güvenirlilik Katsayısı

Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği
Güvenirlilik Katsayısı (α)
0,944

Ölçeği oluşturan maddelerin iç tutarlılık düzeyi Cronbach Alfa katsayısı ile incelenmiştir. Elde edilen alfa katsayısının 0,70 üstü olduğu görülmüştür ($\alpha = 0,944$). Maddelerin kendi içerisinde, yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu yukarıda yer alan güvenirlilik katsayısı ile görülmektedir. Likert tipi bir ölçekte yeterli sayılabilecek bir güvenirlilik katsayısının olabildiğince 1'e yakın olması gerekmektedir

(Tezbaşaran, 1997). Madde-toplam korelasyon düzeyleri 0,442 ile 0,896 arasında değişmektedir. Bu sonuçlara göre; araştırmada kullanılan ölçme aracının güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

27 maddelik ölçeğin 3, 4, 6, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22 ve 26. maddeleri anlamca olumsuz olduğu için ters kodlanmıştır. Veriler içerisinde kayıp veri olup olmadığı kontrol edilmiştir. Ölçme aracının yapı geçerliği için, doğrulayıcı faktör analizi ile maddelerin hedef kitle için iyi birer temsilci olup olmadıkları kontrol edilmiştir. Ölçme aracının tek boyutlu yapısı için, Cronbach alfa (α) katsayısı hesaplanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine yönelik bulgular tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgularlar ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Öğrencilerin derse olan tutumları, sınıf seviyelerine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna istinaden katılımcıların sınıflarına göre gitar dersine ilişkin tutum puanları bakımından anlamlı farklılık varlığı araştırılmıştır.

Tablo 4.1. Sınıf düzeyine göre gitara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması

Sınıf Düzeyleri	n	Ort±ss	F	p	Post-hoc
9. Sınıf	62	4.43±0.47	3,353	0,019*	9.sınıf>11.sınıf
10. Sınıf	97	4.22±0.5			9.sınıf>12.sınıf
11. sınıf	74	4.18±0.55			
12. Sınıf	52	4.15±0.64			

Tek yönlü varyans analizi

*p<0,05

Tablo 4.1’e bakıldığında yapılan değerlendirme sonucunda, sınıf düzeyine göre ölçek puanı bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır (p=0.019). Bonferroni düzeltmesi kullanılarak gerçekleştirilen ikili kıyaslamalar sonucunda, 9.sınıf öğrencilerinin ölçek puanının 11.sınıf ve 12.sınıf öğrencilerinin puanlarından daha yüksek olduğu gözlenmiştir (sırasıyla, p=0.045, p=0.043). Diğer sınıflar arasında anlamlı fark saptanmamıştır (p>0.05). Sınıf seviyesi arttıkça öğrencilerin derse karşı yönelik tutumları da azaldığı görülmektedir.

Bu çalışmadaki sınıf seviyesindeki anlamlı farkın sebebi; 11 ve 12. sınıfların 9.sınıflara göre haftalık ders saatinin fazla olmasından dolayı çalışma performanslarının düşmesi, yüksek öğretim sınav kaygılarının olması bu farklılıklara neden olabileceği söylenebilir. Bunun yanında 9.sınıfların müzik alan derslerinin az olması sebebiyle çalgı derslerine olan ilgileri daha fazla ve çalışma isteklerinin daha yoğun olduğu düşünülebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Öğrencilerin derse olan tutumları, cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna istinaden katılımcıların cinsiyetlerine göre gitar dersine ilişkin tutum puanları bakımından anlamlı farklılık varlığı araştırılmıştır.

Tablo 4.2. Cinsiyet değişkenine göre gitara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması

Cinsiyet	n	Ort±ss	t	p
Erkek	138	4.24±0.5	0,111	0,911
Kız	147	4.24±0.58		

Bağımsız gruplar t testi

Tablo 4.2’ye bakıldığında kız öğrencilerin (n=147) erkek öğrencilerden (n=138) daha fazla olduğu görülmektedir. Katılımcıların yapılan değerlendirme sonucunda, cinsiyete göre ölçek puanı bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$). Bunun nedeni olarak, erkek ve kız öğrencilerin derse karşı tutumları büyük oranda aynı olduğundan dolayı anlamlı bir fark oluşmadığı söylenebilir.

Bu farklılıkların oluşmamasında; erkek ve kız öğrencilere eşit bir eğitim öğretim ortamının sağlanıp sunulmasının, her bir öğrenciyle birebir çalışılmasının ve kız - erkek öğrencilerin ilgi ve tutumlarının eşit seviyede olmasının etkisi olduğu varsayılabilir. Ayrıca, klasik gitar eserleri hem kız hem de erkek öğrenciler için aynı seviyede (kolay, orta ve zor) olduğu için cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermeyeceği düşünülebilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Öğrencilerin derse olan tutumları, aile eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna istinaden katılımcıların anne eğitim düzeylerine göre öğrencilerin gitar dersine ilişkin tutum puanları bakımından anlamlı farklılık varlığı araştırılmıştır

Tablo 4.3. Anne eğitim düzeyine göre gitara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması

Anne Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ort.	Medyan (Q1, Q3)	χ^2	p
İlkokul	71	147,68	4,41 (3,89, 47,0)	1,632	0,803
Ortaokul	42	154,24	4,43 (3,96, 4,70)		
Lise	100	137,61	4,28 (3,81, 4,72)		
Lisans	58	138,25	4,20 (3,93, 4,67)		
Lisansüstü	14	143,75	4,19 (4,00, 4,67)		

Kruskal-Wallis test, sonuçlar medyan (birinci çeyreklik, üçüncü çeyreklik) şeklinde sunulmuştur.

Tablo 4.3'e bakıldığında anne eğitim düzeyinin ilkokul n=71, ortaokul n=42, lise n=100, lisans n=58, lisansüstü n=14 olarak dağıldığı görülmektedir. Yapılan değerlendirme sonucunda, annelerin eğitim düzeyine göre ölçek puanı bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.4. Baba eğitim düzeyine göre gitara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması

Baba Eğitim Düzeyi	n	Ort±ss	F	p
İlkokul	48	4.15±0.53	0,698	0,594
Ortaokul	57	4.27±0.6		
Lise	83	4.3±0.46		
Lisans	71	4.22±0.59		
Lisansüstü	26	4.2±0.57		

Tek yönlü varyans analizi

* $p<0,05$

Tablo 4.4'e bakıldığında baba eğitim düzeyinin ilkokul n=48, ortaokul n=57, lise n=83, lisans n=71, lisansüstü n=26 olarak dağıldığı görülmektedir. Baba eğitim düzeylerine göre öğrencilerin gitar dersine ilişkin tutum puanları bakımından anlamlı farklılık varlığı araştırılmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda, babaların eğitim düzeyine göre ölçek puanı bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$). Anne ve baba eğitim düzeyine göre tutum puanları incelenmiş ve fark saptanmamıştır. Bunun sebebi, öğrencilerin güzel sanatlar lisesi öncesi velisi tarafından müzikal olarak doğru yönlendirilmemesinden kaynaklı

olarak anne – baba eğitim durumunun tutum puanlarında etkili olmayıp farkın oluşmamasına neden olduğu söylenebilir. Ayrıca bu farkın oluşmamasında anne-baba eğitim düzeyinin öğrencinin kültür derslerine etki edebileceği, çalgı eğitimi ve müzik kültürü alanında entelektüel birikimi konusunda yeterli bilgi ve alt yapısı yoksa çalgı derslerine etki edemeyeceği düşünülebilir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Öğrencilerin derse olan tutumları, barınma durumuna göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna istinaden katılımcıların barınma durumuna göre öğrencilerin gitar dersine ilişkin tutum puanları bakımından anlamlı farklılık varlığı araştırılmıştır.

Tablo 4.5. Barınma durumlarına göre gitara ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması

Barınma	n	Ort±ss	t	p
Ev	219	4.23±0.53	-0.776	0,438
Yurt	66	4.29±0.57		

Bağımsız gruplar t testi

p<0,05

Tablo 4.5’e bakıldığında evde kalan öğrencilerin (n=219) yurttan kalan öğrencilere (n=66) kıyasla çok daha fazla olduğu görülmektedir. Yapılan değerlendirme sonucunda, barınma durumuna göre ölçek puanı bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır (p>0.05). Evde ya da yurttan kalan öğrencilerin sorumluluk sahibi olması, kendini her zaman geliştirme yetisine sahip olması, gitar çalgısının rahat taşınabilir durumunun aralarında anlamlı fark olmamasına neden olduğu düşünülebilir. Gitar çalgısının diğer enstrümanlara göre her ortamda rahat bir şekilde çalışılabilmesinin, gitarın ses yüksekliğinin rahatça ayarlanabilmesinin evde ve yurttan kalanlar arasında genellikle çalışmaya etken bir zorluk oluşturmadığından dolayı anlamlı fark olmamasında neden olduğu söylenebilir.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın beşinci bölümünde çalışmanın sonuçları; sınıf düzeyine, cinsiyete, aile eğitim düzeyine ve barınma durumuna göre alan yazıda yer alan çalışmalar ile karşılaştırılarak, benzer ve farklı yönleri vurgulanmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda çalışma diğer araştırmalar ile değerlendirilmiş ve tartışılmıştır.

5.1. Çalışmanın birinci alt probleme ilişkin tartışma ve sonuç

Araştırmanın sınıf düzeyine göre sonuçlarına bakıldığında, ölçek puanı bakımından istatistiksel olarak sadece 9.sınıflarda anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Diğer sınıflar arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Gezder (2019), çalışmasında ortaokul beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin müzik dersi hakkındaki tutumlarını sınıf düzeyi değişkenine göre değerlendirmiştir. Çalışma sonucunda erişilen verilere göre, ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenine göre müzik dersine yönelik tutumları ile aralarında anlamlı bir farklılık tespit etmiştir. Okan (2014), araştırmasında güzel sanatlar lisesi keman dersi alan öğrencilerin tutumlarını incelemiş ve sınıf seviyelerine göre anlamlı bir fark bulamamıştır Ataman (2016), müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı derslerine yönelik tutumlarını incelemiş ve sınıf seviyelerine göre anlamlı farkın olduğu tespit etmiştir. Üniversite müzik öğretmeni adaylarının 1.ve 2. sınıf çalgı dersine yönelik tutum puanlarının, 3.ve 4. sınıf tutum puanlarından daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Bu farkın da son sınıf öğrencilerinin gelecek kaygısı, KPSS kaygısının çalışma motivasyonunu etkilemesinden dolayı azaldığı düşünülebilir. Saruhan (2008) çalışmasında, ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını sınıf düzeyi değişkenine göre incelemiş ve arasında anlamlı bir fark bulmuştur. Sınıf seviyesini araştıran çalışmaların sonucuna göre, bu çalışmada 9. Sınıf öğrencilerinin 11.ve 12. sınıflara göre ölçek puanlarının yüksek olduğu görülmüştür. Aynı lise türüne göre araştırmalar karşılaştırıldığında, ortak bir sonuç görülmemiştir. Fakat lisans düzeyine göre karşılaştırıldığında yine başlangıç seviyesindeki öğrencilerin tutum puanlarının daha yüksek olduğu sonucu benzer olarak görülebilir. Güdek (2007), öğrencilerin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını sınıf düzeyi değişkenine göre incelemiş ve 1.sınıf öğrencilerin 4.sınıf öğrencilere göre tutum puanlarının yüksek olduğu görülürken bir diğer çalışmada ise Lilioğlu (2019),

öğrencilerin müzik teorisi ve işitme dersine yönelik tutumlarını incelemiş, sınıf düzeyi değişkenine göre aralarında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Diğer bir yandan Yiğit ve Barışeri (2018), çalışmasında ortaokul altıncı ve yedinci sınıf öğrencilerinin öğrenme tarzları, müzik dersi kazanımları ve müzik dersine karşı olan tutumları sınıf düzeyleri ve cinsiyetleri bakımında analiz etmiştir. Çalışmada karşılaştırmalı ilişkisel tarama modeli kullanmış, Kolb'un öğrenme stilleri envanteri ve ortaokul müzik dersi tutum ölçeğinden faydalanılmıştır. Çalışma doğrultusunda sınıf düzeyi yükseldikçe müzik derslerine dair olumlu tutumun azaldığı sonucu bu araştırmayla paralellik göstermiştir. Sınıf düzeyi arttıkça tutumun azalması sonucuna istinaden Andaç (2016) ise, çalışmasında ilköğretim dördüncü ve beşinci sınıf düzeyinde teknoloji destekli müzik öğretiminin öğrencilerin müzik dersine karşı bakış açılarındaki etkisinin belirlenmesini amaçlamıştır. Çalışmanın neticesinde; dördüncü sınıf düzeyinde müzik dersine karşı tutumların olumlu şekilde belirlendiği ve aynı şekilde beşinci sınıf düzeyinde de öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarında olumlu şekilde olduğu saptanmıştır. Buna göre de, bu çalışma ile sınıf düzeyi değişkenine göre zıtlık göstermiştir.

Bu araştırmada ise, öğrencilerin gitar dersine yönelik tutum puanları sınıf seviyesi değişkenine göre karşılaştırılmış ve 9. sınıf öğrencilerinin 11 ve 12.sınıf öğrencilerine göre ölçek puanlarının yüksek olduğu görülmüştür. İstatistiksel olarak, aralarında anlamlı fark çıkmıştır.

5.2. Çalışmanın ikinci alt problemine ait tartışma ve sonuç

Bu araştırmada, cinsiyet değişkenine göre gitar dersine ilişkin tutum puanlarının karşılaştırılması yapılmıştır ve istatistiksel olarak incelendiğinde anlamlı bir farka ulaşılmamıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerinin, onların müzik dersine yönelik tutumlarını etkileyip etkilememesi ile ilgili araştırmalar literatürde mevcuttur. Okan (2014), da araştırmasında güzel sanatlar lisesi keman dersi alan öğrencilerin tutumlarını incelemiş ve cinsiyete göre anlamlı bir fark bulamamıştır. Buna benzer araştırmada Ataman (2016), müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı derslerine yönelik tutumlarını incelemiş ve cinsiyete göre anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Diğer bir çalışmada ise Bayram Koç (2019), lisede öğrenim gören 9.sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını incelemiş, cinsiyet değişkenine göre aralarında anlamlı fark çıkmamıştır. Buna paralel olarak Büyükcengiz (2019) ve Kaya (2018), çalışmalarında tutum ve cinsiyet değişkeni

arasında anlamlı bir farka ulaşmamışlardır. Bu çalışmalardan farklı olarak Topal (2022), çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının bilgi iletişim teknolojileri ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarını incelemiş ve cinsiyet değişkenine göre aralarında anlamlı bir fark çıkmıştır.

Araştırmaların cinsiyete göre sonuçları karşılaştırıldığında, tüm çalışmalarda anlamlı bir fark çıkmamıştır. Buna göre, cinsiyet ile derse karşı tutum değişkenleri arasında fark oluşmamasındaki nedenler ancak yeni yapılacak çalışmalar ile netleşebilir. Cinsiyet değişkeninin, öğrencilerinin çalgısına yönelik tutumlar üzerinde etkili olmadığını göstermektedir. Diğer yandan Kılınçer (2009), araştırmasında Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarını incelemiş öğrencilerin ölçeklerden almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiğini saptamıştır. Bir başka çalışmada ise Engin (2012), müzisyenlerin kişilik özellikleri, çalgılarına yönelik tutumları ve motivasyon düzeylerini incelemiş ve çalışmada kullanılan cinsiyete göre ölçek verilerinin sonucunda performans, çalgı, emek, yaratıcılık alt boyutlarına göre erkekler ile kadınlar arasında anlamlı bir fark bulunduğu gözlemlenmiştir. Performans ve yaratıcılık alt boyutlarında erkekler lehine sonuç alınırken, çalgı ve emek boyutunda kadınlar lehine sonuç alındığı gözlemlenmiştir. Arıcı (2019), mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin çalgıya yönelik benlik algıları ile sürekli optimal performans duygu durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi konulu çalışmasında, öğrencilerin çalgıya yönelik benlik algıları ile cinsiyetleri arasındaki ilişki incelendiğinde; cinsiyetin, çalgıya yönelik benlik algısında hem kadın hem de erkek öğrencilerde anlamlı ve olumlu değişime neden olan bir değişken olduğu gözlemlenmiştir. Kendini tanımaya yönelik benlik algısı ve çalgısını benimsemeye yönelik benlik algısında, erkek öğrencilerin algı düzeyleri, kadın öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Araştırmacı bu sonucu kadın öğrencilerin kendine güven ve kaygı durumunun farklılık göstermesi olarak yorumlamış ve yaşanan toplumun demografik ve kültürel farklılıkların cinsiyet üzerinde yarattığı ayrıma bir sebep olarak sunmuştur. Sözcütürmez (2019), müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi motivasyonları ile tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi çalışmasında, çalışmaya katılan öğrencilerin, piyano dersi motivasyon düzeylerinin cinsiyete bağlı olarak incelendiğinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı sonucuna varmıştır. Araştırmalarında farklı sonuçlar çıkmasının en önemli sebeplerinden biri,

örneklem gurubu özelliklerinin aynı olmamasından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca örneklem gurubu seçilirken bölgesel ve kültürel farklarında sonuçları etkilediği bilinmektedir. Bülbül (2019), çalışmasında özel okullardaki yedinci sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı tutum ve başarı seviyelerinin cinsiyet değişkeni ve eğitim alınan okula göre ayrım gösterip göstermediğini saptamayı amaçlamıştır. Çalışmada, öğrencilerin müzik dersi ile ilgili tutumlarını tespit etmek için müzik dersi tutum ölçeği ve öğrencilerin müzik dersine yönelik başarı seviyelerini saptamak için müzik dersi başarı testinden faydalanmıştır. Çalışma sonucunda; özel okul yedinci sınıf düzeyindeki öğrencilerin, müzik dersine yönelik tutumlarında cinsiyete göre de ayrım bulunduğu ve bu ayrımın kız öğrencilerin lehine olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetinin, müzik dersine yönelik tutumları üstündeki etkisinin önem arz ettiği belirlenmiştir. Aymergen ve Bulut (2021), ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları üzerine çalışmışlardır. Öğrencilerin müzik dersine dair tutumlarını cinsiyet değişkenine ile karşılaştırmış, öğrencilerin cinsiyeti ile müzik dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olduğunu görmüşlerdir.

Bu araştırmada, öğrencilerin gitar dersine yönelik tutum puanları cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmış ve kız öğrencilerin (n=147) erkek öğrenci sayısından (n=138) fazla olduğu görülmüştür, ölçek puanı bakımından aralarında anlamlı fark çıkmamıştır. Bu çalışma ile paralellik gösteren çalışmalar cinsiyet değişkeninde okul düzeyine göre incelendiğinde, farklı sonuçlar alındığı görülmektedir. Lisans düzeyinde bir araştırmada, cinsiyete göre fark çıkarken yine aynı örneklem grubu düzeyinde başka bir araştırma da fark çıkmamıştır. Bu durum güzel sanatlar liseleri, ortaokul düzeyi ve okul türüne bakılmaksızın müziği amatör-profesyonel olarak icra eden örneklem gruplarında da görülmüştür. Bu sonuca göre; cinsiyet değişkeninin okul türünde anlamlı bir fark çıkıp çıkmaması açısından tutarlılık göstermediği söylenebilir.

5.3. Çalışmanın üçüncü alt problemine ait tartışma ve sonuç

Araştırmanın aile eğitim düzeyine göre ölçek puanı bakımından, istatistiksel olarak anne ve baba eğitim düzeyi sonuçlarına bakıldığında aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Arıcı (2019), mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin çalgıya yönelik benlik algıları ile sürekli optimal performans duygu durumları arasındaki

ilişkiyi incelenmiştir. Araştırmaya katılan mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin çalgıya yönelik benlik algıları ile annelerinin eğitim durumları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Annesi lisans ve lisansüstü mezunu olan bireylerin, annesi okur-yazar olmayan veya ilkokul mezunu olan bireylerden çok daha yüksek ve olumlu bir algıya sahip oldukları görülmüştür. Babanın eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında ise, babası farklı eğitim düzeyine sahip öğrencilerin algı düzeyleri birbirine benzer bulunmuştur. Sonuç olarak; araştırmaya katılan öğrencilerin çalgı tutumlarını annenin eğitim durumu etkilerken, babanın eğitim durumunun etkilemediği söylenebilir. Yılmaz (2019), çalışmasında ilkokul ve ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarında anne eğitim düzeyinin etkisinin bulunup bulunmadığını belirlemeye çalışmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin annelerin müzik dersine karşı olan tutumlarının babalardan daha fazla seviyede olduğu saptanmıştır. Çalışmada öğretmenlik yapan annelerin müzik dersine yönelik tutumlarının öteki tüm mesleklerle bakıldığında daha olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Çalışan annelerin müzik dersi ile ilgili tutumlarının, ev hanımı annelerden daha olumlu yönde olduğu saptanmıştır. Çalışmada annelerin, çocuklarının müzik dersine karşı olan tutumlarında etkisinin bulunduğu tespit edilememiştir. Gerçekleştirilen çalışma ile bu çalışma bu bakımdan aynı doğrultuda yer almaktadır. Çelik (2018), çalışmasında üniversite öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları ve müzik yeteneği öz yeterlik algıları arasındaki ilişkinin saptanmasını amaçlamıştır. Çalışma, aile eğitim düzeyi değişkenine göre incelenmiş ve aralarında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Yine bu doğrultuda Ceylan (2014), çalışmasında, bilim ve sanat merkezlerinde eğitim alan öğrencilerin müzik dersleri ile ilgili tutumlarını saptamayı amaçlamış ve anne baba eğitim durumu değişkenine göre inceleyerek aralarında anlamlı bir farka ulaşmamıştır. Bu sonuçla birlikte Bakiner (2004), Anadolu güzel sanatlar liseleri ile özel güzel sanatlar liseleri öğrencilerinin müziğe yönelik tutumlarını anne baba eğitim durumuna göre incelemiş ve aynı şekilde fark bulunmamıştır. Fakat Şen (2011), çalışmasında öğrencilerin geleneksel Türk müziği derslerine yönelik tutumlarını incelemiş, anne baba eğitim düzeyi düşük öğrencilerin geleneksel Türk müziği dersine yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yine aynı sonuca benzer olarak Hüzmeli (2017), müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını anne ve baba eğitim durumuna göre incelemiş, aralarında anlamlı bir fark bulmuştur.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları; anne ve babasının ilköğretim, ortaöğretim mezunu olan öğrencilerin anne ve babasının lisans ve yüksek lisans mezunu olan öğrencilere göre yüksek çıkmıştır.

Yapılan tutum araştırmalarına bakıldığında genel olarak, müzik dersine yönelik tutum puanları incelendiğinde değişkenler arasında en çok sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenlerinde anlamlı fark çıktığı sonucuna varılırken, aile eğitim durumlarında nadiren anlamlı fark çıkmıştır. Literatür taraması sonucunda; örneklem grubu müzik eğitimi öğrencisi olan tutum çalışmalarında, barınma durumlarına göre anlamlı bir fark çıkan bir araştırmaya rastlanmamıştır.

5.4. Çalışmanın dördüncü alt problemine ait tartışma ve sonuç

Araştırmanın barınma durumuna göre ölçek puanı bakımından istatistiksel olarak sonuçlarına bakıldığında, aralarında anlamlı fark saptanmamıştır. Aynı şekilde Okan (2014), araştırmasında güzel sanatlar lisesi keman dersi alan öğrencilerin tutumlarını incelemiş ve barınma durumuna göre anlamlı bir fark bulamamıştır. Bir diğer araştırmada Örs (2022), güzel sanatlar lisesi bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarını incelemiş ve barınma durumuna göre aralarında anlamlı bir fark bulamamıştır. Bu sonuçlar karşılaştırılmak üzere literatür kapsamlı bir şekilde incelenmesine rağmen, güzel sanatlar lisesi örneklem grubu içerisinde barınma değişkenine göre iki çalışmaya ulaşılmıştır. Bunlardan birincisi Okan (2014), çalışmasına ulaşılmış ve güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin keman dersine yönelik tutumlarını barınma değişkenine göre inceleyerek yine bu çalışmanın sonucuna paralel olarak aralarında anlamlı bir farka ulaşmazken, ikinci olarak Örs (2022), güzel sanatlar liselerinde bireysel çalgı dersine yönelik tutumu barınma değişkenine göre incelemiş ve aralarında bu çalışmanın sonucu ile paralellik göstererek anlamlı bir farka ulaşamamıştır.

Bu araştırmada, öğrencilerin gitar dersine yönelik tutum puanları barınma durumuna göre karşılaştırılmış ve evde kalan öğrencilerin (n=219) yurttan kalan öğrencilere (n=66) kıyasla çok daha fazla olduğu görülmüştür. Değerlendirme sonucuna göre, ölçek puanları ile karşılaştırıldığında aralarında anlamlı fark çıkmamıştır. Araştırmanın barınma durumuna göre ölçek puanı bakımından istatistiksel olarak sonuçlarına bakıldığında, anlamlı fark saptanmamıştır.

6. ÖNERİLER

Öğrencilerin müzik dersine ve gitar eğitimine yönelik tutumlarının olumlu yönde gelişmesi için birtakım öneriler belirlenmiştir. Bu öneriler şu şekilde sıralanmıştır:

- Araştırma sonuçlarında ortaya çıkan 9. sınıfta klasik gitar dersine yönelik tutumun yüksek olması ve sonrasında kademeli olarak 10, 11 ve 12. sınıfa doğru derse yönelik tutumun azalmasının nedenleri, farklı örneklem grupları ve öğrenme ortamlarınca araştırılabilir.
- Gitar dersine yönelik tutumun incelenmesinde, üniversite ve güzel sanatlar liselerinin aynı örneklem grubu dahilinde karşılaştırması yapılarak daha kapsamlı verilere ulaşılabilir.
- Anlamlı bir fark çıkmayan aile eğitim durumu, barınma ve cinsiyet değişkenleri farklı çalgılar üzerinden ve daha geniş kapsamlı bir örneklem grubu ile tekrar araştırılıp birbirleri ile arasındaki ilişkiye bakılabilir.
- Klasik gitar eğitimi sürecinde öğrencilerin derse yönelik tutumlarını olumlu veya olumsuz yönde etkileyen faktörler belirlenerek, olumsuz faktörlerin öğretmen tarafından olumlu yönde değiştirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

Bu tez çalışmasında APA 7th Edition atıf sistemi kullanılmıştır.

- Akbulut, F. (2001). *Gitar eşlikli okul şarkılarının müzik eğitimindeki önemi*. (Yayın No: 105023) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]
- Akçay, Ş. ve Yener, S. (2019). Gitar eğitiminde performans ölçeği geliştirme çalışması. *The Journal of Social Research*, 12(68).
- Temiz, E. ve Andaç, Y. (2016). Müzik dersinde teknoloji kullanımının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumlarına etkisi. *Fine Arts*, 11(4).
- Arıcı, G. ve Güdek, B. (2019). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin çalgıya yönelik benlik algıları ile sürekli optimal performans duygu durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Asos Journal Academic Social Science*, 7(97).
- Ataman, Ö. G. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı derslerine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (54), 405-417.
- Aymergen, Ü. ve Bulut, D. (2021, Ekim). Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9,121, 377-392
- Bakiner, A. (2004). *Anadolu güzel sanatlar liseleri ve özel güzel sanatlar liselerindeki müzik öğrencilerinin müzik ön yaşantıları, müzik yetenekleri, müziğe yönelik tutumları ve eğitim programlarını değerlendirme özelliklerinin karşılaştırılması* (Yayın No: 148825) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Bakıoğlu, Ç. (2012). *Müzik öğretmenliği programı öğrencileri ile devlet konservatuvarı müzik bölümü öğrencilerinin piyano çalgısına yönelik tutumlarının karşılaştırılması* (Yayın No: 321923) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Bakıoğlu, Ç. (2019). *Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumları ile piyano dersi başarıları arasındaki ilişki* (Yayın No: 558320) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Barışeri Ahmethan, N. ve Yiğit, V. B. (2018). Müzik öğretmen adaylarının ideal müzik öğretmeni algılarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(41), 202-225.
- Bayram Koç, C. (2019). *Lise 9. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi (Giresun ili örneği)* (Yayın No: 558234) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Biber Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişimde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-106.
- Burç, N. (2019). *Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müziksel işitme dersine yönelik tutumlarının makamsal dikte yazma becerilerine etkileri* (Yayın No:580851) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Bülbül, O. (2019). *Özel okullardaki 7.sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının ve başarılarının branşlaşma durumuna göre değerlendirilmesi* (Yayın No: 592034) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi

- Büyükcengiz, H. (2019). *Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin koro eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayın No: 555565) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Şekercioğlu, G. ve Çokluk, Ö. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Pegem Akademi.
- Can, Ü. K. (2016). Klasik gitar eğitiminde günlük çalışma programının gitar öğrencilerinin çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarına, gitar deşifrelerine ve performanslarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 41(185).
- Carlsmith, J. M., Freedman, J. L. ve Sears, D. O. (2003). *Sosyal psikoloji* (çev. A. Dönmez). İmge Kitabevi.
- Cengiz, C. ve Lehimler, E. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının armoni-kontrpuan-eşlik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 853-871.
- Ceylan, L. (2014). *Bilim ve sanat merkezlerinde destek eğitimi almış 5,6,7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları* (Yayın No: 414574) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*. çev. Selçuk Beşir Demir. Ankara: Eğiten Kitap, 3.
- Çelik Y, (2018). *Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin tutumları, öz yeterlilik inançları ve müzik yeteneklerine ilişkin öz yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No: 503097) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Amasya Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Demirhan, G., ve Altay, F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 9-20.
- Demirtaş Madran, H. (2012). *Tutum, Tutum Değişimi ve İkna*. Nobel Akademik Yayıncılık
- Duatepe, A. ve Çilesiz, Ş. (1999). Matematik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(16).
- Elmas, Y. (1994). *Sorularla gitar*. Pan yayıncılık
- Elmas, Y. (2003). *Sorularla Gitar*. Pan Yayıncılık
- Elwakeel, M. (2014). *General music teachers' practices and attitudes towards the use of multimodal means in music instruction*. [Published PhD thesis Temple University]. PROQUEST Library.
- Erim, A. ve Yöndem, S. (2009). Video model destekli öğretimin gitar performansına etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (26), 45-55.
- Gergin, Z. (2010). *Bireysel çalgı 1 dersine ilişkin öğrenci tutumlarının ve başarılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayın No: 263745) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Güzel, M. (1994). *Türk müziği ezgi ve dizilerin gitara uygulanabilirliği* (Yayın No: 34090) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.

- Halvaşı, A. (1999). *Ülkemiz müzik eğitiminde klasik gitar* (Yayın No: 90842) [Yayımlanmamış Doktora Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.
<http://www.pdrcliyiz.biz/likert-tipi-olcek-hazirlama-klavuzu-e-kitap-t8419.html> (2022, Mayıs 5).
- Hüzmeli, I. (2017). *Müzik öğretmeni adaylarının mesleğe karşı tutum ve ders çalışma yaklaşımlarının incelenmesi* (Yayın No: 469659) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- İnan, E. (2010). *Anadolu güzel sanatlar lisesi müzik öğrencilerinin müziksel işitme okuma yazma dersi ile ilgili tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yayın No: 264094) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim* (5. Baskı). Beykent Üniversitesi Yayınları.
- Kanneci, A. (2001). *Gitar için beste yapmış Türk bestecilerinin eğitimi ve yapıtlarının uluslar arası gitar repertuarındaki yeri* (Yayın No:108778) [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kanneci, A. (2005). *Türk bestecilerinin solo gitar sonatlarının gitar eğitimine katkıları yönünden incelenmesi* (Yayın No: 240521) [Yayımlanmamış Doktora Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Karataş, A. (2019). *Müzik öğretmeni adaylarının bireysel ses eğitimine yönelik tutum ve öz yeterlilik algılarının incelenmesi* (Yayın No: 580435) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Kasar, M. K., ve Yöndem, S. (2006). Muğla üniversitesi öğrencilerinin klasik gitar ile ilgili bilgi ve tutumları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 54-71.
- Kaya, İ. (2018) *Güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi ana bilim dalı yaylı çalgılar öğrencilerinin çalgılarına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlerle incelenmesi* (Yayın No: 534713) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Kılınçer, Ö. (2009). *Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayın No: 240521) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kıvrak, Y. (2003). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarımızda toplu çalma/söyleme derslerindeki repertuar sorunu, *Cumhuriyetimizin 80. yılında müzik sempozyumu*, İnönü Üniversitesi, Malatya, 59-61.
- Kocaarslan, B. (2009). *Genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması* (Yayın No: 231835) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Levent, A. (2013). *İlköğretimde müzik öğretmenlerinin kullandığı çalgının öğrencinin derse ilişkin tutumuna etkisi* (Yayın No: 350198) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Lilioğlu, B. (2019). *Mesleki müzik eğitimi kurumlarında verilen müzik teorisi ve işitme ile ilgili derslere yönelik tutum ve öz yeterlilik algılarının belli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayın No: 607551) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- McGuire, W. J. (1986). The vicissitudes of attitudes and similar representational constructs in twentieth century psychology. *European journal of social psychology*, 16(2), 89-130.
- MEB (2013). Güzel sanatlar lisesi öğretim programı çalgı eğitimi gitar dersi. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

- MEB (2016). Güzel Sanatlar Lisesi Türk ve Batı müziği çalgıları 9. sınıf gitar ders kitabı. Milli Eğitim Bakanlığı devlet kitapları
- MEB (2016). Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği
- MEB (2018). Güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi gitar dersi öğretim programı. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
- Nuhoğlu, H. (2008). İlköğretim fen ve teknoloji dersine yönelik bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim online*, 7(3), 627-639.
- Okan, S. (2014, Ağustos). Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin keman dersine yönelik tutumları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3)
- Önder, C. (2009). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi öğretmenliği anabilim dalı klasik gitar öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları* (Yayın No: 250875) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Örs, N. (2022). *Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayın No: 722101) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Özçakır, R. (1990). *Klasik gitar türk okul müziğinde bir eşlik çalgısı olarak nasıl kullanılabilir* (Yayın No: 14817) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] ProQuest.
- Özdemir, M. (2014). *Müzik öğretmenliği klasik gitar eğitimi dersi için eklettik bir model önerisi* (Yayın No: 372341) [Yayımlanmamış Doktora Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Özer, Z. (2010). *Bursa Zeki Müren Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi müzik bölümü piyano dersinde kullanılan anlamlandırma stratejilerinin öğrencilerin öğrenme düzeylerine ve tutumlarına etkisi* (Yayın No: 273226) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Özgün, Ö. (2006). *Türkiye'deki anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde viyolonsel eğitimine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Yayın No: 191141) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitiminde öğrenci motivasyonu ve performans. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2).
- Özmenteş, S., ve Özmenteş, G. (2009). Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum, Bireysel Özellikler Ve Performans Düzeyi İlişkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 353-360.
- Öztopalan, E. (2007). *İlköğretim düzeyindeki özel okullar ile devlet okullarının 6,7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişki* (Yayın No: 211623) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Öztürk, A. (2003). *Anadolu güzel sanatlar lisesindeki öğrencilerin eğitim programlarını değerlendirmeleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları* (Yayın No:124936) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Sakallı Uğurlu, N. (2008). *Sosyal Psikolojide Tutumlar ve Tutum Değişimi* İmge Kitapevi Yayınları
- Saraloğlu, B. (2021). *Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi* (Doğu Karadeniz Örneği), (Yayın No: 683321) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*, Ankara. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- Schmidt, C. P. (2005). Relations among motivation, performance achievement, and music experience variables in secondary instrumental music students. *Journal of research in music education*, 53(2), 134-147.
- Schumacker, R. E. and Lomax, R. G. (1996). *A beginner's guide to structural equation modelling*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Seven Gezder, M. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayın No: 606565) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Sözcötürmez, G. (2019). *Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi motivasyonları ile tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No: 564698) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Şen, Y. (2011). *Müzik öğretmenliği öğrencilerinin geleneksel türk müziği derslerine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayın No: 290502) [Yayımlanmamış Doktora Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Tarman, S. (1996). *Bekir Küçükay'ın klasik gitar için başlangıç metodunun hedef, hedef davranış ve içerik yönünden incelenmesi* (Yayın No: 55042) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Tavsancıl, E. (2002). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. *Nobel Yayıncılık*.
- Teklos, P. (2011). *An investigation into pupils' attitudes towards secondary music education in Cyprus*. [Published PhD thesis, University of Hull]. CORE Library.
- Tezbaşaran, A. A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Türk Psikologlar Derneği.
- Tezbaşaran, A. A. (2008). *Likert tipi ölçek hazırlama kılavuzu* (Üçüncü Sürüm).
- Topal, Furkan Alper. (2022). *Müzik öğretmeni adaylarının bilgi iletişim teknolojileri ve uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayın No: 719113) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Piyano dersi tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 75-90.
- Turan Engin, D. (2012). *Müzisyenlerin kişilik özellikleri, çalgılarına yönelik tutumları ve motivasyon düzeylerinin incelenmesi* (Yayın No: 298533) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Turgut, F. (1977). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları*. Nüve Matbaası.
- Uçal Canakay, E. (2007). *Aktif öğrenmenin müzik teorisi dersine ilişkin akademik başarı, tutum, öz yeterlilik algısı ve yüklemeler üzerindeki etkileri* (Yayın No: 211622) [Yayımlanmamış Doktora Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. Arkadaş Yayınevi. ISBN: 978-605-200-003-8
- Uluocak, S. (2011). *Klasik gitar tarihi 1 rönesans döneminde gitar*. Doruk yayıncılık
- Uluocak, S. (2015, Temmuz). Türkiye'de Cumhuriyet'in ilk elli yılında klasik gitar eğitimi: paleologos ve öğrencileri. *Sahne ve Müzik*, (1), 60-80.
- Ward, S. M. (2011). *Attitudes and perspectives of pre-college guitar students: A study to help explain difficulty with note-reading in class guitar*. [Published PhD thesis, Arizona State University] ASU Library.

Yaşar, Ş. ve S Anagün, Ş. (2008). İlköğretim beşinci sınıf fen ve teknoloji dersi tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Anadolu üniversitesi sosyal bilimler dergisi*

Yılmaz , D. (2019). *Sosyo-kültürel özelliklerin anne babaların müzik dersine yönelik tutumlarına etkisi* (Yayın No: 582941) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi] YÖK Ulusal Tez Merkezi

8. EKLER

Ek – 1 BAİBÜ Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurul raporu

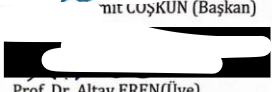
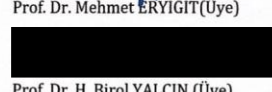
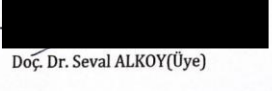
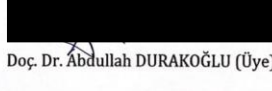

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Celal GÜLÇELİK
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi

Sayın Celal GÜLÇELİK,

“Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Gitar Öğrencilerinin Gitar Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” adlı İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna yapmış olduğunuz başvurunuz (Protokol NO. 2021/505) kurulumuzun 30.12.2021 tarihli ve 2021/12 toplantısında değerlendirilerek etik olarak uygun bulunmuştur. Bilgilerinize sunarız.

 Prof. Dr. Altay EREN(Üye)	 Prof. Dr. Mehmet ERYİĞİT(Üye)
 Doç. Dr. Seval ALKOY(Üye)	 Doç. Dr. Abdullah DURAKOĞLU (Üye)
 Av. Zuhal Demirci(Üye)	

Ek – 2 Milli Eğitim Bakanlığı etik kurul onayı (3 sayfa)

Sayfa 1

T.C.
BOLU VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-39307281-605.01-43326512
Konu : Araştırma Uygulama İzin Talebi
(Celal GÜLÇELİK)

11.02.2022

BOLU GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünün 08.02.2022 tarih ve 43018701 sayılı yazısı.

Bakanlığımız Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünün Araştırma Uygulama İzin Talebi konulu yazısı ekte gönderilmiş olup, ilgi yazı doğrultusunda işlem yapılması hususunda; Bilgilerinizi rica ederim.

Dr. Cemil SARICI
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek: İlgi yazı ve ekleri (27 sayfa)

Adres : Aktaş Mah. Çelik Sokak No:2 Merkez /Bolu

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

E-Posta : [redacted]@gov.tr

İl

Bu evrak

gönderilmiştir.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

Sayı : E-62045208-605.01-43018701
Konu : Araştırma Uygulama İzni

08.02.2022

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörlüğünün 28.01.2022 tarihli ve E-79594239-302.14-2200011675 sayılı yazısı.
b) 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 (2020/2) sayılı Genelge.
c) 08.02.2022 tarihli ve E-62045208-20-42991197 Makam Onayı.

04.01.2022 tarih ve E-62045208-20-40445329 sayılı Makam Onayı ile görevlendirilen komisyonumuz, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Celal GÜLÇELİK'in, Prof. Dr. Ali ERİM'in danışmanlığında yürütmekte olduğu "Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Gitar Öğrencilerinin Gitar Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" konulu çalışmasına veri sağlamak amacıyla Genel Müdürlüğümüze bağlı başvuruda bildirilen okullarımızın öğrencilerine anket çalışması yapma izin talebine ilişkin Genel Müdürlüğümüz görüşü istenilen ilgi (a) yazı ve ekleri ilgi (b) Genelge çerçevesinde incelenmiştir.

İlgi (c) Makam Onayı ile ekte yer alan araştırma önerisi uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Nazan ŞENER
Bakan a.
Genel Müdür

Ek: Araştırma Önerisi

DAĞITIM:

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)
Adana Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Aksaray Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Amasya Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Ankara Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Antalya Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Aydın Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Bartın Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Batman Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Bolu Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)

Adres : Atatürk Blv.06648 Kızılay/ANKARA

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Tarih: 08.02.2022
İmza: Nazan ŞENER

Bitlis Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Bursa Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Çanakkale Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Çorum Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Denizli Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Diyarbakır Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Düzce Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Edirne Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Elazığ Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Erzincan Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Eskişehir Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Gaziantep Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Giresun Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Hatay Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
İğdır Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
İstanbul Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
İzmir Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Karabük Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Kars Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Kayseri Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Kırıkkale Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Kırklareli Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Kırşehir Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Kocaeli Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Konya Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Kütahya Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Malatya Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Mersin Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Muğla Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Muş Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Nevşehir Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Niğde Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Ordu Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Rize Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Sakarya Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Samsun Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Siirt Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Sivas Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Şanlıurfa Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Tekirdağ Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Tokat Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Trabzon Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Van Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Yalova Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Zonguldak Valiliğine (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)

Adres : Alafud. No.

Ker

Bu cıvran dı

...@savak.sorgu.mob.gov.tr adresinden

ÖĞRENCİLERİN BİREYSEL ÇALGI DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ FORMU

Değerli Katılımcı,

Bu ölçek, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi programında tezli yüksek lisans çerçevesinde yapılan araştırmaya ilişkin veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Bu araştırma, Güzel Sanatlar Liseleri müzik bölümü gitar öğrencilerinin gitar dersine yönelik tutumlarını saptamak amacıyla uygulanacaktır. Toplanacak veriler yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacak, özel olarak herhangi bir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Bu nedenle de ölçekte kimliğinizin belli olmasını sağlayacak herhangi bir soru bulunmamaktadır. Ölçek formunun doldurulması bu bilgilerin bilimsel araştırma için kullanılması için onam verildiği anlamına gelir.

Yardımlarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

|

Araştırmacı

Celal GÜLÇELİK

BAİBÜ – Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Yüksek Lisans
Öğrencisi

Bolu Güzel Sanatlar Lisesi

I. BÖLÜM
(DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE YÖNELİK SORULAR)

Bu bölümde kişisel durumunuza ilişkin sorular bulunmaktadır. Her soruda durumunuza uyan seçeneği lütfen işaretleyiniz.

1. **Sınıf Seviyeniz:** ☐ 9.Sınıf ☐ 10.Sınıf ☐ 11.Sınıf ☐ 12.Sınıf
2. **Cinsiyet:** ☐ Kız ☐ Erkek
3. **Aile Eğitim Durumu:** ☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Lisans ☐ Lisansüstü
4. **Güzel Sanatlar Lisesi Öncesi Klasik Gitar Eğitiminiz Var mı?** ☐ Evet ☐ Hayır
5. **Barınma Durumunuz:** ☐ Yurt ☐ Ev

II. BÖLÜM
ÖĞRENCİLERİN BİREYSEL ÇALGI DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Tutum İfadeleri	Tutum Düzeyleri				
	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Az Katılmıyorum (3)	Katılmıyorum (4)	Kesinlikle Katılmıyorum (5)
1	Bos zamanlarında calgı çalışırım.				
2	Calgı dersi sevdiğim bir derstir.				
3	Calgı dersi bende stres yaratır.				
4	Calgı derslerinde çok sıkılırım.				
5	Calgı ders saatlerinin daha çok olmasını isterim.				
6	Calgı dersine zorunlu olduğumdan dolayı girerim.				
7	Calgı derslerine her zaman hazırlıklı girerim.				
8	Calgı dersindeyken zamanın nasıl geçtiğini anlamam.				
9	Calgı dersimi kacırdığımda mutlaka telafisini yapmak isterim.				
10	Calgı dersleri çok sevdiğim dersler arasındadır.				
11	Calgı dersleri bence sıkıcıdır.				
12	Calgı dersleri beni rahatlatır.				
13	Bos zamanlarında calgımı çalışmaktan hoşlanırım.				
14	Calgı dersleri bence çok eğlencelidir.				
15	Calgı ders saatlerinin artırılmasını isterim.				
16	Calgı derslerine zorunlu olmasam zırmak istemem.				
17	Calgı derslerinin kaldırılmasını isterim.				
18	Calgı ödevlerini çalışırken çok sıkılırım.				
19	Bos zamanlarında calgım ile ilgili bir şeyler yapmak hiç aklıma gelmez.				
20	Calgı dersleri bende müzikle ilgili bir şeyler yaratma isteği uyandırır.				
21	Calgı derslerinin bir an önce bitmesini isterim.				
22	Calgımla ilgili hiçbir şey ilgimi çekmez.				
23	Calgı dersini diğer derslere göre daha çok severim.				
24	Calgı dersinin müzik eğitiminin için gerekli olduğunu düşünürüm.				
25	Çalışma zamanımın çoğunu calgıya ayırmak isterim.				
26	Calgıya sadece sınıfımı geçmek için çalışırım.				
27	İleride calgımla ilgili bir meslek seçmek isterim.				

Ek – 4 Çalgı tutum ölçeği kullanma izni

ONUR TOPOĞLU

Kime: Siz

24.10.2021 Paz 14:53

Tabi ki kullanabilirsiniz. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

23 Eki 2021 Cmt, saat 19:13 tarihinde celal gülçelik şunu yazdı:

Sayın hocam merhaba. Ben Celal GÜLÇELİK. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü eğitim enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi - Müzik Eğitimi programında tezli yüksek lisans yapmaktayım.Ders aşamamı tamamladım ve bu sene tez aşamasındayım.Tez konum Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Gitar Öğrencilerinin Gitar Dersine Yönelik Tutumları İle Gitar Dersi Başarıları Arasındaki İlişki incelemek.Bu doğrultuda hazırlamış olduğunuz ölçeği tezimde izniniz olursa kullanmak istiyorum.Emeğiniz çok değerli.Şimdiden çok teşekkür ederim.

evin erden

Kime: Siz

28.10.2021 Per 14:02

Merhaba Hocam,
Tabi ki kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar.
Evin Erden Topoğlu

iPhone'umdan gönderildi

celal gülçelik şunları yazdı (20 Eki 2021 14:54):

Sayın hocam merhaba. Ben Celal GÜLÇELİK. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü eğitim enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi - Müzik Eğitimi programında tezli yüksek lisans yapmaktayım.Ders aşamamı tamamladım ve bu sene tez aşamasındayım.Tez konum Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Gitar Öğrencilerinin Gitar Dersine Yönelik Tutumları İle Gitar Dersi Başarıları Arasındaki İlişki incelemek.Bu doğrultuda hazırlamış olduğunuz ölçeği tezimde izniniz olursa kullanmak istiyorum.Emeğiniz çok değerli.Şimdiden çok teşekkür ederim.